

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

**ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ
ΤΟΜΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΙΙ»

Β' ΚΥΚΛΟΣ

Αθήνα, 2^η Τροποποίηση Μάρτιος 2020

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ.....	4
ΟΡΟΙ	4
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή – Προϋπολογισμός – Διάρκεια Προγράμματος	8
1.1 Σκοπιμότητα	8
1.2 Σύντομη περιγραφή - Διάρκεια Προγράμματος	9
1.3 Συνολικός προϋπολογισμός Προγράμματος και Περιφερειακή κατανομή.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Επιλέξιμες Κατοικίες – Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση - Έναρξη Επιλεξιμότητας	16
2.1. Επιλέξιμες Κατοικίες	16
2.1.1. Ορισμοί.....	16
2.1.2. Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Κατοικίας.....	17
2.1.3 Ειδικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας για Πολυκατοικίες	18
2.2 Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση	18
2.3 Ειδικές προϋποθέσεις για την υποβολή αιτήσεων	21
2.4 Έναρξη Επιλεξιμότητας.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Επιλέξιμες παρεμβάσεις – Όρια επιλέξιμων δαπανών – Ελάχιστος Ενεργειακός Στόχος	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Επιλέξιμος Προϋπολογισμός – Κίνητρα - Δανειακή Σύμβαση - Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής	30
4.1 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός	30
4.2 Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής (Ίδια κεφάλαια – Τραπεζικός δανεισμός).....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Απαιτούμενα Δικαιολογητικά – Προετοιμασία - Διαδικασία Υποβολής Αίτησης.....	34
5.1 Απαιτούμενα Δικαιολογητικά - Προετοιμασία	34
5.2 Ηλεκτρονική Υποβολή Αίτησης - Προθεσμίες	35
5.3 Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Υπαγωγή Αιτήσεων	46
6.1 Έλεγχος επιλεξιμότητας Αιτήσεων	46
6.2 Κατάταξη – Υπαγωγή Έργων Ωφελουμένων – Υπογραφή Δανειακών Συμβάσεων - Προθεσμίες - Υπαναχώρηση.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Υλοποίηση και Ολοκλήρωση Έργου - Προθεσμίες	51
7.1 Έναρξη Υλοποίησης Έργου – Εκταμίευση προκαταβολής δανείου- Έκδοση παραστατικών .	51
7.2 Ολοκλήρωση Παρεμβάσεων - Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση.....	54
7.3 Ολοκλήρωση Έργου – Προσκόμιση Δικαιολογητικών – Έλεγχοι.....	55
7.4 Προθεσμίες Υλοποίησης του έργου – χορήγηση κινήτρων.....	57
7.5 Διαδικασία Τροποποιήσεων – Παρατάσεων Προθεσμιών	59
7.5.1 Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου.....	59
7.5.2 Γενικές επισημάνσεις για την τροποποίηση και ολοκλήρωση του έργου	61
7.5.3 Παρατάσεις Προθεσμιών	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Υποχρεώσεις Ωφελουμένων –Κυρώσεις – Ενστάσεις	62
8.1 Υποχρεώσεις Ωφελουμένων	62
8.2 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος	63
8.3 Διαδικασία Ενστάσεων	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς-Συντελεστές Προγράμματος.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. Δημοσιότητα Προγράμματος	71
10.1 Υποχρεώσεις Δικαιούχου	71
10.2 Υποχρεώσεις Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών	71
10.3 Υποχρεώσεις λοιπών φορέων.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. Πληροφόρηση.....	72

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

ΟΡΟΙ

Για τους σκοπούς του Οδηγού οι χρησιμοποιούμενοι όροι έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	
Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II»	Πρόγραμμα παροχής κινήτρων - επιδότηση επιτοκίου, επιχορήγηση κεφαλαίου και κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων, με πόρους από το ταμείο Χαρτοφυλακίου «Ταμείο Εξοικονομώ II» και το «Πρόγραμμα Άμεσης Ενίσχυσης» των νοικοκυριών - για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον υφιστάμενο οικιακό κτηριακό τομέα, για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.
Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΔΕΑ)	Το ΣΔΕΑ είναι η εξειδίκευση σε εθνικό επίπεδο της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, με την εφαρμογή συντονισμένων πολιτικών, δράσεων και μέτρων (τεχνολογικών, οικονομικών, θεσμικών κ.α.).
Ωφελούμενος	Είναι το φυσικό πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση για υπαγωγή στο Πρόγραμμα και ο τελικός αποδέκτης των κινήτρων
Δικαιούχος	Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία (πρώην Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης -ΕΤΕΑΝ Α.Ε)
Επενδυτική Επιτροπή	Η επιτροπή που προβλέπεται στην απόφαση 7313/1818/29.11.2016 των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 3905) για τη σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου με την επωνυμία «Ταμείο Εξοικονομώ II»
Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Δικαιούχου και των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ)	Είναι η συμφωνία μεταξύ των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ) και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας σχετικά με τη χρηματοδότηση και υλοποίηση του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II»
Δανειακή Σύμβαση	Η σύμβαση που συνάπτει ο Ωφελούμενος (Φυσικό Πρόσωπο) με το χρηματοπιστωτικό οργανισμό της επιλογής του, που του χορηγεί το δάνειο.
Μονοκατοικία	Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει μία ιδιοκτησία, που διατάσσεται σε μία ή περισσότερες στάθμες, με κύρια χρήση κατοικίας. Στον ορισμό της μονοκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων μικτής χρήσης με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).
Πολυκατοικία	Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κτηριακές μονάδες - ιδιοκτησίες με κύρια χρήση κατοικίας, σε οριζόντια ή/και κατακόρυφη διάταξη. Στον ορισμό της πολυκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων κατοικίας δύο και πλέον ορόφων με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).

Διαμέρισμα	Κτηριακή μονάδα – ιδιοκτησία (κατοικία) εντός κτηρίου με χρήση πολυκατοικίας.
Επιλέξιμη κατοικία	Η μονοκατοικία, η πολυκατοικία, καθώς και το μεμονωμένο διαμέρισμα που ικανοποιεί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2.1.2. και 2.1.3..
Κίνητρα	Επιδότηση επιτοκίου, επιχορήγηση κεφαλαίου, κάλυψη του κόστους των ενεργειακών επιθεωρήσεων και δυναμικά μελετών και αμοιβής Συμβούλου Έργου
Επιλέξιμες Παρεμβάσεις	Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 3 και προκύπτουν βάσει της ενεργειακής επιθεώρησης
Κοινόχρηστες παρεμβάσεις	Οι επιλέξιμες παρεμβάσεις που αφορούν σε τμήματα του κτηρίου της πολυκατοικίας που είναι κοινόχρηστα ή κοινόκτητα.
Έργο	Το σύνολο των παρεμβάσεων ανά επιλέξιμη κατοικία (μονοκατοικία / μεμονωμένο διαμέρισμα / πολυκατοικία για το τμήμα της που αφορά στο σύνολο των διαμερισμάτων του κτηρίου)
Ενεργειακός Επιθεωρητής	Νοείται ο Ενεργειακός Επιθεωρητής κτηρίου όπως ορίζεται στο Ν. 4122/2013 (ΦΕΚ 42/Α'/19.02.2013), ήτοι φυσικό πρόσωπο που διενεργεί ενεργειακές επιθεωρήσεις σε κτήρια και είναι ενταγμένο στο μητρώο ενεργειακών επιθεωρητών του ΥΠΕΝ.
Ένοικος	Το πρόσωπο που διαμένει σε μονοκατοικία / διαμέρισμα
Εκπρόσωπος Πολυκατοικίας	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας έχουν εξουσιοδοτήσει να υποβάλλει την αίτηση που αφορά σε παρεμβάσεις στην πολυκατοικία στο συμφωνημένο χρηματοπιστωτικό οργανισμό καθώς και να εισπράξει το κόστος των ενεργειακών επιθεωρήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην πολυκατοικία.
Προμηθευτής	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προμηθεύει τα υλικά / συστήματα και εκδίδει παραστατικά που υποβάλλονται στο Πρόγραμμα
Ανάδοχος	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που υλοποιεί το έργο ή μέρος αυτού και εκδίδει παραστατικά που υποβάλλονται στο Πρόγραμμα.
Ανάδοχος/προμηθευτής	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που εκτελεί το έργο και συγχρόνως προμηθεύει τα υλικά/συστήματα.
Συγκύριοι	Πρόσωπα που έχουν εμπράγματο δικαίωμα επικαρπίας, ψιλής κυριότητας ή πλήρους κυριότητας επί του ίδιου ακινήτου (διαμέρισμα πολυκατοικίας ή μονοκατοικία)
Συνιδιοκτήτες	Πρόσωπα που κατέχουν διαμερίσματα σε μία πολυκατοικία
Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων	Ο αποδεκτός από το πρόγραμμα προϋπολογισμός παρεμβάσεων, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 250€ ανά τετραγωνικό μέτρο κατοικίας με μέγιστο τις 25.000€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όπως καθορίζεται με την απόφαση υπαγωγής.
Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός	Ο Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων και ο επιλέξιμος προϋπολογισμός (ανώτατα όρια) για το κόστος του Συμβούλου έργου, του Ενεργειακού Επιθεωρητή

	καθώς και τυχόν μελετών που είναι απαραίτητες για την ορθή υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως καθορίζεται με την απόφαση υπαγωγής.
Τελικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων	Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός όπως διαμορφώνεται βάσει των παραστατικών δαπάνης των επιλέξιμων παρεμβάσεων και ως σύνολο δεν μπορεί να υπερβαίνει τον επιλέξιμο προϋπολογισμό παρεμβάσεων της απόφασης υπαγωγής.
Συνολικός Τελικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός	Ο Επιλέξιμος Προϋπολογισμός παρεμβάσεων και ο επιλέξιμος προϋπολογισμός για το κόστος του Συμβούλου έργου, του Ενεργειακού Επιθεωρητή καθώς και τυχόν μελετών που είναι απαραίτητες για την ορθή υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως διαμορφώνεται βάσει των παραστατικών δαπάνης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον συνολικό επιλέξιμο προϋπολογισμό της απόφασης υπαγωγής.
Σύμβουλος Έργου	Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που υποβοηθά τον Ωφελούμενο για την υποβολή της αίτησης, την παρακολούθηση υλοποίησης και την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου
Ιδιωτική Συμμετοχή	Το ποσό του συνολικού προϋπολογισμού που δεν καλύπτεται από την επιχορήγηση
Ίδια κεφάλαια	Είναι η απαιτούμενη ιδιωτική συμμετοχή μείον το ποσό της δανειακής Σύμβασης
Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ)	Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) είναι ο λόγος (ως ποσοστό %) της παρούσας αξίας της ενίσχυσης προς την παρούσα αξία του ενισχυόμενου κόστους επένδυσης (Οδηγός κατευθυντήριων κρατικών ενισχύσεων). Το ΑΙΕ ως ποσό σε ευρώ, είναι η παρούσα αξία της ενίσχυσης, κατά τη στιγμή χορήγησής της (έγκρισης). Εν προκειμένω ενίσχυση είναι το όφελος που προκύπτει για τον ωφελούμενο που εκμισθώνει κατοικία από το τμήμα του δανειακού κεφαλαίου που προέρχεται από το «Ταμείο Εξοικονομώ II».
Εισόδημα επιβολής εισφοράς αλληλεγγύης	Το «εισόδημα επιβολής εισφοράς» του τμήματος Γ2 «Εκκ. Ειδ. Εισφοράς Αλληλ.» του εκκαθαριστικού σημειώματος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος

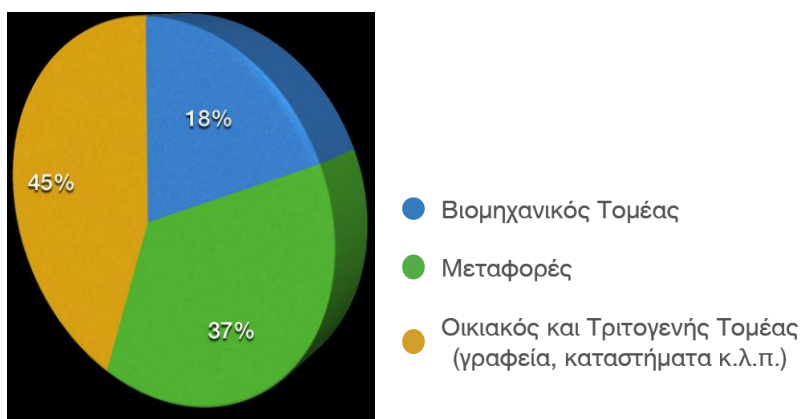
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΣΠΑ 2014-2020	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (Διαχειριστική Αρχή)
ΕΠΑνΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Ε.Α.Τ. ΑΕ	Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία (πρώην Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης)
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης
ΚΦΑΣ	Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών
ΚΕνΑΚ	Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων
ΕΧΟ	Ενδιάμεσος Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Περιγραφή – Προϋπολογισμός – Διάρκεια Προγράμματος

1.1 Σκοπιμότητα

Σύμφωνα με στοιχεία του έτους 2012, ο κτιριακός τομέας (οικιακός και τριτογενής) ευθύνεται για το 45% της συνολικής εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας (Έκθεση μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του αποτελούμενου από κατοικίες και εμπορικά κτίρια, δημόσια και ιδιωτικά, εθνικού κτιριακού αποθέματος, του Άρθρου 4 της Οδηγίας 27/2012/ΕΕ, Δεκέμβριος 2014).

Κατανομή της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης ανά χρήση, έτος 2012

Οι κατοικίες / νοικοκυριά αποτελούν έναν από τους πλέον σημαντικούς καταναλωτές ενέργειας στη χώρα, καθώς αντιπροσωπεύουν το 83,68% του συνολικού αριθμού της ποσότητας του κτιριακού αποθέματος (ανακοίνωση αποτελεσμάτων Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών 2011, ΕΛΣΤΑΤ).

Καθοριστικός παράγοντας στην κατανάλωση ενέργειας είναι η παλαιότητα των κτιρίων. Ειδικότερα, το 55% των κτιρίων με χρήση κατοικίας έχει κατασκευαστεί πριν το έτος 1980, δηλαδή είναι θερμικά απροστάτευτα, ενώ λόγω της οικονομικής ύφεσης, ο αριθμός των κτιρίων που έχει κατασκευαστεί μετά το 2010, με τις ελάχιστες απαιτήσεις του ΚΕνΑΚ, είναι μόλις το 1,5% του συνολικού αποθέματος κανονικών κατοικιών που χρησιμοποιούν τα νοικοκυριά. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 83,82% των κτιρίων που έχουν κατασκευαστεί πριν το έτος 1980 είναι κατηγορίας Η, σύμφωνα με τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής Απόδοσης που είχαν εκδοθεί έως το έτος 2014 (στοιχεία ΥΠΕΚΑ), ενώ τα κτίρια που κατασκευάστηκαν τις επόμενες τρεις δεκαετίες ήταν σε μεγάλο ποσοστό κατηγορίας Γ ή Δ.

Η ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος για την επίτευξη υψηλής ενεργειακής απόδοσης, εκτός από την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παρέχει πρόσθετα οφέλη και σε άλλους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς, όπως η ενεργειακή ασφάλεια, η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, η απασχόληση και η υγεία.

Σε συνέχεια του προγράμματος «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον» της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 που είχε σαν αποτέλεσμα την ενεργειακή αναβάθμιση πλέον των εξήντα χιλιάδων κατοικιών, με χρήση και εθνικών πόρων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και των εσόδων από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, και με γνώμονα την ολοκληρωμένη παρέμβαση εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτιριακό τομέα και έχοντας ως κύριο στόχο τη μείωση των ενεργειακών αναγκών των κτιρίων, των εκπομπών ρύπων που συμβάλλουν στην επιδείνωση του φαινομένου του θερμοκηπίου και την επίτευξη καθαρότερου περιβάλλοντος, σχεδιάστηκε το **Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II»**.

1.2 Σύντομη περιγραφή - Διάρκεια Προγράμματος

Το Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II» (στο εξής Πρόγραμμα), είναι σύμφωνο με

- i. Τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ), αριθ. 1303/2013 (ΕΕ L347/20.12.2013) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία** (ΕΔΕΤ).
- ii. Τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 (ΕΕ L347/20.12.2013) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** (ΕΤΠΑ).

Το Πρόγραμμα ικανοποιεί το θεματικό στόχο 4 που θέτει η στρατηγική της Ευρώπης 2020, που αφορά στην «υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς». Ειδικότερα, το Πρόγραμμα εντάσσεται στο θεματικό στόχο 4γ μέσω του οποίου προωθείται η στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον **τομέα της στέγασης**.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του ΕΤΠΑ και εθνικούς πόρους, και χορηγεί κίνητρα με τη μορφή επιχορήγησης (άμεση ενίσχυση) και δανείου (Ταμείο «Εξοικονομώ II») με επιδότηση του επιτοκίου. Η συνδυαστική χρήση των ανωτέρω κινήτρων είναι σύμφωνη με τις παραγράφους 8 και 9 του άρθρου 37 καθώς και του άρθρου 38 του ανωτέρω Κανονισμού 1303/2013, όπου ρητά αναφέρεται ότι τα ΕΔΕΤ μπορούν να χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής (π.χ. Ταμείων), τα οποία εφαρμόζονται για να υποστηρίξουν επενδύσεις, που αναμένεται να είναι οικονομικά βιώσιμες και δεν συγκεντρώνουν επαρκή χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς. Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν να συνδυάζονται με επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις επιτοκίου και επιδοτήσεις προμηθειών εγγύησης.

Η υλοποίηση του Προγράμματος στηρίζεται στην εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου που έχει διαμορφωθεί με τον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων (ΚΕΝΑΚ, ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.2017, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017), κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 4122/2013 (ΦΕΚ 42/Α'/19.02.2013), που αφορά στην ενεργειακή απόδοση κτιρίων, και το Ν. 4409/2016 (ΦΕΚ 136/Α'/28.07.2016), για τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές, με στόχο τον ορθό προσδιορισμό των ενεργειακών αναγκών των κτηρίων καθώς και των αναγκαίων παρεμβάσεων που θα οδηγήσουν στη μεγιστοποίηση της εξοικονομούμενης ενέργειας, καθώς και την υπ' αριθμ. ΔΕΠΕΑ/οικ. 182365/17.11.2017 (ΦΕΚ Β' 4003/17.11.2017) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας με τίτλο «Έγκριση και εφαρμογή των Τεχνικών Οδηγιών ΤΕΕ για την Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων», όπως ισχύει. Η εφαρμογή του Προγράμματος στο πλαίσιο του εν λόγω θεσμικού πλαισίου εξασφαλίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας.

Το Πρόγραμμα συνίσταται στην παροχή κινήτρων για παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό κτηριακό τομέα, με στόχο την μείωση των ενεργειακών αναγκών. Το Πρόγραμμα αφορά σε κτήρια που διαθέτουν οικοδομική άδεια ή άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο, χρησιμοποιούνται ως κύρια κατοικία και των οποίων οι ιδιοκτήτες πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια. Ειδικότερα, το Πρόγραμμα περιλαμβάνει επτά (7) κατηγορίες κινήτρων στις οποίες οι Ωφελούμενοι εντάσσονται ανάλογα με το εισόδημα επιβολής εισφοράς της τελευταίας, από την υποβολή της αίτησης, εκκαθαρισμένης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, όπως αναλυτικότερα περιγράφεται στην παράγραφο 2.2.

Η υποβολή της αίτησης, η παρακολούθηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και ολοκλήρωσης του έργου συμπεριλαμβανομένης της προσκόμισης των δικαιολογητικών για την πιστοποίηση ολοκλήρωσης του έργου μπορεί να ανατίθεται από τους δυνητικά Ωφελούμενους σε σύμβουλο έργου.

Κάθε φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα εξετάζει εάν πληροί τα κριτήρια του Κεφαλαίου 2, συγκεντρώνει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (Παράρτημα Ι) και συμπληρώνει στο πληροφοριακό σύστημα της επίσημης διαδικτυακής πύλης του Προγράμματος <https://exoikonomisi.ypen.gr> την αίτηση επιλέγοντας εάν επιθυμεί χορήγηση δανείου καθώς και το χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Επίσης απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση της ιδιοκτησίας τους και να εκδοθεί το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Α' ΠΕΑ).

Επιλέξιμες είναι οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται μετά την έκδοση του ΠΕΑ της πρώτης ενεργειακής επιθεώρησης (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας). Μέρος των παρεμβάσεων δύναται να πραγματοποιηθούν και πριν από την έκδοση της απόφασης υπαγωγής, με αποκλειστική ευθύνη του Ωφελούμενου.

Οι δυνητικά Ωφελούμενοι (ή οι σύμβουλοι του έργου) αναρτούν στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος στοιχεία που αφορούν στο ΠΕΑ, στις παρεμβάσεις που έχουν προκύψει από το ΠΕΑ και οδηγούν στην επίτευξη του ενεργειακού στόχου, το αντίστοιχο κόστος αυτών καθώς και λοιπά δικαιολογητικά.

Διενεργείται **αυτόματος έλεγχος** των στοιχείων που εισήχθησαν στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος και εφόσον διασταυρωθεί η εγκυρότητα αυτών γίνεται η υποβολή και υπαγωγή των αιτήσεων στο Πρόγραμμα. Μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων, οι Ωφελούμενοι απευθύνονται εκ νέου σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση της ιδιοκτησίας τους και να εκδοθεί νέο ΠΕΑ (Β' ΠΕΑ). Βάσει του Β' ΠΕΑ και κατόπιν της διαπίστωσης επίτευξης του ενεργειακού στόχου και του ελέγχου των δικαιολογητικών καταβάλλονται στους Ωφελούμενους τα κίνητρα του Προγράμματος.

Η δαπάνη για το κόστος των δύο ενεργειακών επιθεωρήσεων, η δαπάνη του συμβούλου έργου καθώς και τυχόν δαπάνες μελετών, καλύπτονται από το Πρόγραμμα υπό την προϋπόθεση υπαγωγής της αίτησης και επίτευξης του ελάχιστου ενεργειακού στόχου του προγράμματος.

Η υποβολή αιτήσεων ορίζεται όπως περιγράφεται στην παράγραφο 5.2.

Τα έργα των Ωφελούμενων (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) θα πρέπει να ολοκληρώνονται σε διάστημα δεκατριών (13) μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής.

Η επιλεξιμότητα υποβαλλόμενων δαπανών για την ολοκλήρωση των έργων των Ωφελουμένων του προγράμματος λήγει την 16.06.2023.

Η επιλεξιμότητα των δαπανών του Προγράμματος λήγει την 31.12.2023, σύμφωνα με το άρθρο 65 του κανονισμού 1303/2013, όπως κάθε φορά ισχύει.

1.3 Συνολικός προϋπολογισμός Προγράμματος και Περιφερειακή κατανομή

Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)) και από Εθνικούς Πόρους, μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (Ε.Π.Αν.Ε.Κ.) του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η συνολική Δημόσια Δαπάνη του Προγράμματος ανέρχεται σε 778,01 εκ. € (602,36 εκ. ευρώ από το ΕΠΑΝΕΚ- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία»- 60,97 εκ. ευρώ από τα ΠΕΠ - Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) και 114,68 εκ από Εθνικούς Πόρους (αδιάθετα υπόλοιπα του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον» της προγραμματικής περιόδου 2007-2013

και έσοδα από πλειστηριασμούς των αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για το έτος 2018).

Στον πίνακα 1.3.1 δίνεται η ενδεικτική συνολική κατανομή του Προγράμματος ύψους 778,01 εκ. €, ενώ στον πίνακα 1.3.2 δίνεται η ενδεικτική κατανομή μόνο για τον Β΄ Κύκλο, ανά Περιφέρεια της χώρας.

Ο προϋπολογισμός των 275,01εκ. € του Β΄ Κύκλου, αφορά τους πόρους του «Ταμείου Εξοικονομώ II» που διατίθεται κυρίως για χορήγηση δανείων για την υλοποίηση παρεμβάσεων και επιδότηση επιτοκίου, και το «Πρόγραμμα Άμεσης Ενίσχυσης» που διατίθεται για επιχορήγηση κεφαλαίου για την υλοποίηση παρεμβάσεων και κόστος ενεργειακών επιθεωρήσεων, μελετών και συμβούλου έργου. Για την περιφερειακή κατανομή έχει ληφθεί υπόψη η συνεισφορά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών και το πλήθος κτηρίων και νοικοκυριών των Περιφερειών, η κατανομή των πόρων του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», βάσει της Κοινής Υπουργικής Απόφασης σύστασης του «Ταμείου Εξοικονομώ II» καθώς και οι Εθνικοί Πόροι.

Πιν. 1.3.1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Περιφέρεια	Ταμείο Εξοικονομώ II		Πρόγραμμα Άμεσης Ενίσχυσης			
	Πόροι ΕΠΑΝΕΚ	Εθνικοί πόροι	Σύνολο Πόρων Περιφερειών ⁽¹⁾	Σύνολο Πόρων ΕΠΑΝΕΚ	Εθνικοί Πόροι	Προϋπολογισμός Προγράμματος Άμεσης Ενίσχυσης
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	39.500.720,81	18.025.022,49	5.000.000,00	39.631.383,32	5.983.553,36	50.614.936,68
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			0,00	113.329.681,15	17.110.535,57	130.440.216,73
ΗΠΕΙΡΟΥ			4.500.000,00	37.560.164,38	5.670.840,35	47.731.004,73
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ			6.000.000,00	72.585.404,08	10.958.957,32	89.544.361,40
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ			1.000.000,00	46.030.522,43	6.949.696,53	53.980.218,96
ΑΤΤΙΚΗΣ	12.739.555,14	7.469.361,08	14.737.840,00	99.432.304,47	15.012.307,15	129.182.451,62
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	811.914,05	890.034,19	4.194.378,00	8.900.198,88	1.343.753,62	14.438.330,50
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	3.775.456,67	1.785.395,28	3.100.000,00	27.794.406,02	4.196.404,40	35.090.810,42
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	11.172.353,33	5.830.186,97	4.500.000,00	21.338.182,94	3.221.642,68	29.059.825,62
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ			1.500.000,00	26.728.412,85	4.035.460,56	32.263.873,42
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ			2.937.500,00	7.769.058,67	1.172.973,87	11.879.532,54
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ			7.500.000,00	9.016.384,61	1.361.295,36	17.877.679,97
ΚΡΗΤΗΣ			6.000.000,00	24.242.670,46	3.660.162,73	33.902.833,19
ΣΥΝΟΛΟ	68.000.000,00	34.000.000,00	60.969.718,00	534.358.774,26	80.677.583,52	676.006.075,78

(1) Βάσει των αντίστοιχων εντάξεων στα οικεία Επιχειρησιακά Προγράμματα, της Πρόσκλησης της ΕΥΔ του Ε.Π. Ανατ. Μακεδονία-Θράκη προς το Δικαιούχο, των εγκρίσεων εξειδίκευσης Δράσεων των Ε.Π. Θεσσαλία και Ε.Π Δ. Μακεδονία μέσω Γραπτών Διαδικασιών, και του εγγράφου εξειδίκευσης της Εφαρμογής του Ε.Π. Στερεά Ελλάδα.

Πιν. 1.3.2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ

Περιφέρεια	Ταμείο Εξοικονομώ II	Πρόγραμμα Άμεσης Ενίσχυσης			
		Πόροι Περιφερειών (1)	Πόροι ΕΠΑΝΕΚ	Εθνικοί Πόροι	Προϋπολογισμός Προγράμματος Άμεσης Ενίσχυσης
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ -ΘΡΑΚΗΣ	18.025.022,49	5.000.000,00	8.769.778,92	5.983.553,36	19.753.332,28
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		0,00	30.711.589,22	17.110.535,57	47.822.124,80
ΗΠΕΙΡΟΥ		97.108,66	6.903.302,39	5.670.840,35	12.671.251,40
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		6.000.000,00	16.339.266,45	10.958.957,32	33.298.223,77
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		0,00	9.984.746,88	6.949.696,53	16.934.443,41
ΑΤΤΙΚΗΣ	7.469.361,08	188.805,42	33.030.399,57	15.012.307,15	48.231.512,14
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	890.034,19	1.280.996,60	4.977.795,56	1.343.753,62	7.602.545,78
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	1.785.395,28	1.400.836,82	5.797.783,82	4.196.404,40	11.395.025,04
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	5.830.186,97	4.500.000,00	2.600.788,95	3.221.642,68	10.322.431,63
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		232.140,39	5.743.531,66	4.035.460,56	10.011.132,62
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		1.230.751,36	2.938.881,75	1.172.973,87	5.342.606,98
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ		2.411.462,30	1.105.665,76	1.361.295,36	4.878.423,42
ΚΡΗΤΗΣ		1.293.653,83	7.802.134,29	3.660.162,73	12.755.950,85
ΣΥΝΟΛΟ	34.000.000,00	23.635.755,38	136.705.665,22	80.677.583,52	241.019.004,12

(1) Βάσει των αντίστοιχων εντάξεων στα οικεία Επιχειρησιακά Προγράμματα, της Πρόσκλησης της ΕΥΔ του Ε.Π. Ανατ. Μακεδονία-Θράκη προς το Δικαιούχο, των εγκρίσεων εξειδίκευσης Δράσεων των Ε.Π. Θεσσαλία και Ε.Π Δ. Μακεδονία μέσω Γραπτών Διαδικασιών, και του εγγράφου εξειδίκευσης της Εφαρμογής του Ε.Π. Στερεά Ελλάδα.

Η αρχική αυτή ενδεικτική κατανομή σε κάθε κατηγορία Περιφερειών μπορεί να μεταβληθεί ανάλογα με τυχόν τροποποιήσεις στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Ταμείου, διαφοροποιήσεις στα συμπεράσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης σε νεότερες εκδόσεις αυτής, καθώς και ανάλογα με την πορεία υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων του Ταμείου και των εντάξεων για το Πρόγραμμα Άμεσης Ενίσχυσης.

Στον ανωτέρω προϋπολογισμό συμπεριλαμβάνονται τα διαχειριστικά κόστη του Δικαιούχου, καθώς και τα διαχειριστικά κόστη των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (Ε.Χ.Ο.) για τη διαχείριση φακέλου δανείου.

Τα κόστη του Προγράμματος για την αμοιβή του ενεργειακού επιθεωρητή, του συμβούλου έργου και κόστη τυχόν μελετών καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του «Προγράμματος Άμεσης Ενίσχυσης», για όλες τις κατηγορίες Ωφελουμένων του κεφαλαίου 2, συμπεριλαμβανομένου και της 7^{ης} εισοδηματικής κατηγορίας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι ανωτέρω πόροι δύναται να συνδυασθούν με άλλους εθνικούς πόρους για την υλοποίηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε επιλέξιμες κατοικίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Επιλέξιμες Κατοικίες – Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση - Έναρξη Επιλεξιμότητας

2.1. Επιλέξιμες Κατοικίες

2.1.1. Ορισμοί

Για τις ανάγκες του Προγράμματος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- **Μονοκατοικία:** Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει μία ιδιοκτησία, που διατάσσεται σε μία ή περισσότερες στάθμες, με κύρια χρήση κατοικίας. Στον ορισμό της μονοκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων μικτής χρήσης με χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).

Εκδίδεται ΠΕΑ α) για «Ολόκληρο Κτήριο» και χρήση «Μονοκατοικία» εάν πρόκειται για ολόκληρο το κτήριο ή β) για «Κτηριακή μονάδα» και χρήση «Μονοκατοικία» εάν πρόκειται για το τμήμα του κτηρίου που αφορά στην μοναδική κατοικία του κτηρίου.

- **Πολυκατοικία:** Το ενιαίο κτήριο που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κτηριακές μονάδες - ιδιοκτησίες με κύρια χρήση κατοικίας, σε οριζόντια ή/και κατακόρυφη διάταξη. Στον ορισμό της πολυκατοικίας εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κτηρίων κατοικίας που περιλαμβάνουν και χρήσεις άλλες από κατοικία στη στάθμη του ισόγειου / ημιυπόγειου / ημιώροφου με ανεξάρτητη πρόσβαση (π.χ. καταστήματα, εργαστήρια κ.ά. με είσοδο από το δρόμο).

Εκδίδεται ΠΕΑ για «Ολόκληρο Κτήριο» και χρήση «Πολυκατοικία» εάν πρόκειται για ολόκληρο το κτήριο ή το τμήμα του που αφορά στο σύνολο των κατοικιών του κτηρίου.

- **Διαμέρισμα:** κτηριακή μονάδα – ιδιοκτησία (κατοικία) εντός κτηρίου με χρήση πολυκατοικίας.

Εκδίδεται ΠΕΑ για «Κτηριακή μονάδα» και χρήση «Πολυκατοικία» και αναγράφεται τίτλος για την κτηριακή μονάδα (π.χ. Διαμέρισμα Α1).

Επιλέξιμη κατοικία είναι η μονοκατοικία, η πολυκατοικία καθώς και το μεμονωμένο διαμέρισμα. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν είναι επιλέξιμες οι ιδιοκτησίες του κτηρίου που δεν χρησιμοποιούνται για κατοικία (π.χ. κατάστημα στο ισόγειο κτηρίου).

2.1.2. Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Κατοικίας

Μία κατοικία, προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη, πρέπει να πληροί τις ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις,:

- Χρησιμοποιείται ως **κύρια κατοικία**, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1) του προσώπου που τη χρησιμοποιεί, για το έτος βάσει των εισοδημάτων του οποίου γίνεται η κατάταξη του Ωφελούμενου στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1.
- Υφίσταται **νόμιμα**. Στην περίπτωση που ο ιδιοκτήτης της κατοικίας δε διαθέτει οικοδομική άδεια ή αυτή δεν ανταποκρίνεται στην τρέχουσα κατάσταση της κατοικίας, θα πρέπει να προσκομισθεί σχετικό νομιμοποιητικό έγγραφο, από το οποίο να προκύπτει ότι η εν λόγω κατοικία υφίσταται νόμιμα¹.
- Έχει καταταχθεί βάσει του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ), το οποίο έχει εκδοθεί μετά την 26.11.2017 (27.11.2017 η ημερομηνία ενεργοποίησης του πληροφοριακού συστήματος έκδοσης Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης βάσει του ΚΕΝΑΚ που έχει εγκριθεί με την απόφαση ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.2017, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017) σε **κατηγορία χαμηλότερη ή ίση της Δ**.
- Δεν έχει κριθεί κατεδαφιστέα.

Σε περίπτωση που από τα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του επικαρπωτή/ πλήρη κύριου, για το έτος βάσει των εισοδημάτων του οποίου γίνεται η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1, προκύπτει ότι το ακίνητο δεν ήταν σε χρήση (κενό διαμέρισμα, κενή μονοκατοικία) το εν λόγω φορολογικό έτος, δύναται για την πιστοποίηση της κύριας χρήσης κατοικίας να χρησιμοποιηθούν αντίστοιχα δικαιολογητικά ενός εκ των δύο προηγούμενων φορολογικών ετών από το έτος βάσει των εισοδημάτων του οποίου αξιολογείται η αίτηση.

Η περίπτωση πρόσφατης απόκτησης δικαιώματος επί του ακινήτου παρουσιάζεται στις ειδικές περιπτώσεις αιτήσεων του κεφαλαίου 5.

Επισημαίνεται ότι λόγω των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων των στοιχείων κατοικίας που καταχωρούνται στην αίτηση με τα αντίστοιχα στοιχεία που έχουν δηλωθεί στην φορολογική αρχή, είναι απαραίτητο στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του ενοίκου (Ε1), ή (εάν υπάρχει μίσθωση της κύριας κατοικίας) στην αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακίνητης περιουσίας (Ε2), και στη

---

¹ Επιλέξιμες είναι και οι κατοικίες της παρ.2, του άρθρου 82 του ν. 4495/2017 (ΦΕΚ 167/Α' /03.11.2017) (για την περίπτωση ζ της παρ.2 του παραπάνω άρθρου, τηρείται η διαδικασία που αναφέρεται σχετικά στο κεφ.5.1).

Δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9) να εμπεριέχεται ο αριθμός παροχής ηλεκτρικού ρεύματος του ακινήτου.

Τα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των ανωτέρω αναφέρονται στο Παράρτημα Ι.

2.1.3 Ειδικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας για Πολυκατοικίες

Στο πλαίσιο του προγράμματος και δεδομένου ότι:

α. το ενδιαφέρον από ενεργειακής πλευράς εστιάζεται στην λειτουργική συμπεριφορά του κτηρίου ως ενιαίο σύνολο ανά χρήση και

β. σε πολλές κατηγορίες κτηρίων για το επιτρεπτό της υλοποίησης παρεμβάσεων έχει εφαρμογή ο αστικός κώδικας και ειδικότερες συμφωνίες μεταξύ ιδιωτών,

για να χαρακτηριστεί μία πολυκατοικία επιλέξιμη κατοικία θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα

- Μετά από απόφαση γενικής συνέλευσης, υποβάλλεται σχετική αίτηση από εκπρόσωπο του συνόλου των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων με στοιχεία σχετικά με την ικανοποίηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας του τμήματος του κτηρίου που χρησιμοποιείται ως κατοικία, όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 2.1.2, καθώς και επιμέρους αιτήσεις από καθένα από τους ιδιοκτήτες διαμερισμάτων που επιθυμούν να ενταχθούν στο Πρόγραμμα.
- Υποβάλλεται Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης που αφορά συνολικά στο τμήμα του κτηρίου που χρησιμοποιείται ως κατοικία.
- Πραγματοποιούνται κοινόχρηστες παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης.
- Οι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων που δεν εντάσσονται ή δε θέλουν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα συμμετέχουν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων που έχουν δηλωθεί στην Απόφαση Γενικής Συνέλευσης Πολυκατοικίας με ίδια κεφάλαια.

2.2 Ωφελούμενοι – Εισοδηματικές Κατηγορίες - Επιχορήγηση

Δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχουν **μόνο φυσικά πρόσωπα** που έχουν εμπράγματο δικαίωμα (πλήρους κυριότητας/επικαρπίας/ψιλής κυριότητας) σε επιλέξιμη κατοικία και πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια των κατηγοριών του Πίνακα 2.2.1.

Ειδικά για τις περιπτώσεις που, η κατοικία για την οποία γίνεται η αίτηση, κατά το φορολογικό έτος 2018 ενοικιάζεται/διατίθεται για βραχυχρόνια μίσθωση ή είναι κενή, καθώς και για την πρόσφατη απόκτηση ακινήτου (βλ. κεφ 5.2), δικαίωμα συμμετοχής στο Πρόγραμμα έχουν μόνον ο πλήρης κύριος ή ο επικαρπωτής.

Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων δικαιούχων εμπράγματων δικαιωμάτων σε επιλέξιμη κατοικία, η αίτηση υποβάλλεται από έναν εκ των δικαιούχων που να έχει δικαίωμα

συμμετοχής σύμφωνα με τα ανωτέρω, μετά από συναίνεση των υπολοίπων. Ο αιτών δηλώνει υπεύθυνα την εξασφάλιση της ανωτέρω συναίνεσης, στο πλαίσιο της δήλωσης του Παραρτήματος V-A.

Πίνακας 2.2.1

Κατηγορία	Ατομικό «Εισόδημα επιβολής εισφοράς αλληλεγγύης»	Οικογενειακό «Εισόδημα επιβολής εισφοράς αλληλεγγύης»	Βασικό Ποσοστό Επιχορήγησης	Αύξηση Επιχορήγησης ανά εξαρτώμενο τέκνο	Μέγιστο Ποσοστό Επιχορήγησης
1	Έως 10.000	Έως 20.000	60%	5%	70%
2	> 10.000 έως 15.000	> 20.000 έως 25.000	50%	5%	70%
3	> 15.000 έως 20.000	> 25.000 έως 30.000	40%	5%	70%
4	> 20.000 έως 25.000	> 30.000 έως 35.000	35%	5%	70%
5	> 25.000 έως 30.000	> 35.000 έως 40.000	30%	5%	50%
6	> 30.000 έως 35.000	> 40.000 έως 45.000	25%	5%	50%
7	> 35.000	> 45.000	0%	0%	0%

Τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα καλούνται **Ωφελούμενοι του Προγράμματος**. Τα ποσοστά επιχορήγησης αφορούν στον επιλέξιμο προϋπολογισμό παρεμβάσεων. Για το υπόλοιπο ποσοστό έως το 100% του επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων υφίσταται η δυνατότητα χορήγησης δανείου με επιδότηση επιτοκίου (κεφ. 4), στη βάση σχετικού αιτήματος του Ωφελούμενου.

Στην 7^η κατηγορία δεν χορηγείται επιχορήγηση αλλά δάνειο στο 100% του επιλέξιμου προϋπολογισμού και επιδότηση επιτοκίου (κεφ. 4). Δεν είναι δυνατή η υπαγωγή στην 7^η κατηγορία χωρίς την επιλογή δανείου (βλ. και κεφ.4.2) . Σημειώνεται ότι και για αυτήν την 7^η εισοδηματική κατηγορία, τα κόστη για την αμοιβή του ενεργειακού επιθεωρητή, του συμβούλου έργου και κόστη τυχόν μελετών καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του «Προγράμματος Άμεσης Ενίσχυσης».

Στην περίπτωση που η κατοικία για την οποία γίνεται η αίτηση ενοικιάζεται, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού 1407/2013 της Επιτροπής ΕΕ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), όπου καθορίζονται τα όρια σώρευσης. Απαιτείται από τον Ωφελούμενο (πλήρη κύριο, επικαρπωτή) δήλωση συμμόρφωσης με τον κανονισμό de minimis, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, σύμφωνα με το Παράρτημα (XI) καθώς και προσκόμιση αντίστοιχων δηλώσεων των λοιπών συνιδιοκτητών (πλήρης κύριος, επικαρπωτής). Επιπλέον, ο Ωφελούμενος δεν δικαιούται την επαύξηση της επιχορήγησης λόγω εξαρτώμενων τέκνων, και το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (επιχορήγησης, επιδότησης επιτοκίου και ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης - ΑΙΕ) δεν μπορεί να

υπερβαίνει τις 80.000 € στο σύνολο των αιτήσεων του (περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας). Η ανωτέρω υποχρέωση προσκόμισης δηλώσεων συμμόρφωσης με τον κανονισμό de minimis υφίσταται και στην περίπτωση βραχυχρόνιων μισθώσεων (το δικαίωμα προσαύξησης της επιχορήγησης λόγω εξαρτώμενων τέκνων δεν θίγεται).

Ως **εισόδημα** λαμβάνεται το «**εισόδημα επιβολής εισφοράς**» του τμήματος Γ2 «Εκκ. Ειδ. Εισφοράς Αλληλ.» του εκκαθαριστικού σημειώματος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 γίνεται με βάση τα εισοδήματα της **εκκαθαρισμένης** δήλωσης φορολογίας εισοδήματος **φορολογικού έτους 2018** (υποβολή 2019).

Εάν δεν υφίσταται υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος κατά το φορολογικό έτος 2018, θα πρέπει να προσκομιστεί το αντίγραφο της σχετικής υπεύθυνης δήλωσης που έχει κατατεθεί στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική υπηρεσία (ΔΟΥ). Επίσης, όποιος εμπίπτει στην ανωτέρω περίπτωση θα πρέπει να προσκομίσει, επιπλέον, υπεύθυνη δήλωση, στην οποία θα δηλώνει ότι κατά το επίμαχο έτος δεν ήταν κάτοικος εξωτερικού ή ήταν κάτοικος εξωτερικού αλλά δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης.

Εάν ο ενδιαφερόμενος είναι έγγαμος, η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 γίνεται βάσει της στήλης «οικογενειακό εισόδημα». Για τον υπολογισμό του οικογενειακού εισοδήματος χρησιμοποιούνται τα στοιχεία του συστήματος TAXIS και αθροίζονται τα εισοδήματα του υπόχρεου υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, της συζύγου και των τέκνων που έχουν δηλωθεί ως εξαρτώμενα μέλη στην εν λόγω δήλωση και τυχόν υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση. Επισημαίνεται ότι και στην περίπτωση κατά την οποία η αίτηση υποβάλλεται από πρόσωπο που έχει δηλωθεί ως εξαρτώμενο τέκνο σε «οικογενειακή» φορολογική δήλωση και δηλώνει και το ίδιο εισοδήματα, η κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 γίνεται συνυπολογίζοντας το συνολικό εισόδημα της οικογένειας στην οποία ανήκει, ως ανωτέρω. Σε περίπτωση μονογονεϊκής οικογένειας (με προστατευόμενα τέκνα), το εισόδημα του ενδιαφερόμενου συν το τυχόν εισόδημα των τέκνων λογίζεται ως οικογενειακό και βάσει αυτού πραγματοποιείται η κατάταξή του στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1. Εάν στα πλαίσια έγγαμης σχέσης ή ύπαρξης συμφώνου συμβίωσης το οποίο δηλώνεται στο φορολογικό Μητρώο του TAXIS, υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις φορολογίας, γίνεται η άθροιση των επιμέρους εισοδημάτων και η αναγωγή τους σε «οικογενειακό εισόδημα». Στην περίπτωση αυτή ως αριθμός εξαρτώμενων τέκνων λαμβάνεται **μόνον** αυτός που δηλώνεται στα φορολογικά στοιχεία του αιτούντα.

Εάν ο αιτών (στην περίπτωση οικογένειας/ΜΣΣ, ή/και η σύζυγος/ΜΣΣ) είναι φορολογικός κάτοικος εξωτερικού, το εισόδημα για την κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1 θα προκύπτει από την άθροιση του «εισοδήματος επιβολής εισφοράς» του τμήματος Γ2 «Εκκ. Ειδ. Εισφοράς Αλληλ.» του εκκαθαριστικού σημειώματος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που έχει υποβληθεί στην Ελλάδα και του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος

που έχει αποκτηθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας του (για τα ανωτέρω βλ. & κεφ 5.2 Ειδικές Περιπτώσεις αιτήσεων), για το φορολογικό έτος 2018.

Η αύξηση του **ποσοστού επιχορήγησης** γίνεται στη βάση του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων που έχουν δηλωθεί στον πίνακα 8.1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για το έτος βάσει των εισοδημάτων του οποίου γίνεται η κατάταξη του Ωφελούμενου στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1.

Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας, ισχύουν **επιπλέον** τα εξής:

- εφόσον πληρούνται τα εισοδηματικά κριτήρια της κατηγορίας 1, 2 ή 3 τουλάχιστον από το 50% του πλήθους των επιλέξιμων ιδιοκτησιών, οι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων που βάσει των εισοδημάτων τους εμπίπτουν στην κατηγορία 4 εντάσσονται στην κατηγορία 3, και οι ιδιοκτήτες με εισοδήματα υψηλότερα αυτών της κατηγορίας 4, εντάσσονται στην κατηγορία 4. Σε διαφορετική περίπτωση, ο κάθε ιδιοκτήτης εντάσσεται στην κατηγορία που αντιστοιχεί στο εισόδημά του και οι ιδιοκτήτες με εισοδήματα που υπερβαίνουν τα εισοδήματα της κατηγορίας 7 μπορούν να αιτηθούν ένταξη στην κατηγορία 7.

2.3 Ειδικές προϋποθέσεις για την υποβολή αιτήσεων

Κάθε Ωφελούμενος εντός του Προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ'Οίκον II» της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 (Α' & Β' Κύκλος) μπορεί να υποβάλλει **μόνο μια αίτηση**. Επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων για περισσότερες ιδιοκτησίες από το ίδιο πρόσωπο εάν οι επιπλέον της μιας αίτησης αποτελούν μέρος αίτησης/αιτήσεων που αφορά σε πολυκατοικία.

Για κάθε επιλέξιμη κατοικία εντός του Προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ'Οίκον II» της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 (Α' & Β' Κύκλος) πρέπει να υποβληθεί **μία μόνο αίτηση**. Η καταχώριση στο πληροφοριακό σύστημα περισσότερων της μιας αιτήσεων για την ίδια επιλέξιμη κατοικία από το ίδιο πρόσωπο ή άλλο συγκύριο οδηγεί, άνευ ετέρου, στην απόρριψη του συνόλου των αιτήσεων και στην περίπτωση αίτησης που έχει συμπεριληφθεί σε απόφαση υπαγωγής, η τελευταία θα ανακληθεί. Στο ανωτέρω πλαίσιο δεν μπορούν να υποβληθούν περισσότερες της μιας αίτησης για την ίδια πολυκατοικία. Κατοικία για την οποία υπάρχει οριστική υποβολή στον Α' κύκλο του Προγράμματος, επιτρέπεται να μετέχει ως διαμέρισμα-μέρος αίτησης σε πολυκατοικία μόνον για τις κοινόχρηστες παρεμβάσεις.

Σε περίπτωση που έχει γίνει υπαγωγή για μια κατοικία στο Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ'Οίκον» της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, δεν μπορεί να υποβληθεί αίτηση για την εν λόγω κατοικία στον παρόντα Β' κύκλο. Επιτρέπεται η υποβολή αίτησης σε κατοικία που έχει γίνει υπαγωγή στο Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ'Οίκον» της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, μόνο εάν αυτή αποτελεί μέρος αίτησης που αφορά

σε πολυκατοικία, και όχι για τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ανωτέρω προγράμματος.

Ο έλεγχος για την τήρηση των ανωτέρω αφορά το σύνολο των αιτήσεων που θα υποβληθούν στο πρόγραμμα και πραγματοποιείται από το Δικαιούχο πριν την έκδοση της οικείας απόφασης υπαγωγής.

2.4 Έναρξη Επιλεξιμότητας

Ως **ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** ορίζεται η ημερομηνία έκδοσης του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) κατάταξης του ακινήτου (παρ. 2.1.2). Ωστόσο, δεν είναι επιλέξιμα έργα τα οποία, βάσει των προσκομιζόμενων παραστατικών δαπάνης, έχουν ολοκληρωθεί ως προς το φυσικό αντικείμενο ή έχουν εκτελεστεί πλήρως μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Επιλέξιμες παρεμβάσεις – Όρια επιλέξιμων δαπανών – Ελάχιστος Ενεργειακός Στόχος

Οι παρεμβάσεις, που υποβάλλονται με την αίτηση για υπαγωγή στο Πρόγραμμα, προκύπτουν βάσει των συστάσεων του Ενεργειακού Επιθεωρητή και αφορούν αποκλειστικά στις κατηγορίες επιλέξιμων παρεμβάσεων των κατωτέρω πινάκων.

Σημαντικές παρατηρήσεις επί των επιλέξιμων παρεμβάσεων:

- 1. Αντικατάσταση Κουφωμάτων.** Βάσει των απαιτήσεων του προγράμματος για ενεργειακή αναβάθμιση, η παρέμβαση αφορά κατά βάση σε αντικατάσταση υφιστάμενων κουφωμάτων (συμπεριλαμβανομένης της αποξήλωσης τους και των εργασιών που απαιτούνται για την τελική διαμόρφωση του δομικού στοιχείου) με θερμομονωτικά/ θερμο-διακοπόμενα κουφώματα με διπλούς υαλοπίνακες. Επιλέξιμη είναι και η αλλαγή μόνο του υαλοπίνακα (συμπεριλαμβανομένων των εργασιών προσαρμογής του πλαισίου) με την προϋπόθεση ότι επιτυγχάνεται ενεργειακή αναβάθμιση του κουφώματος (υφιστάμενο πλαίσιο και υαλοπίνακας) πάνω από τις ελάχιστες απαιτήσεις. Επιλέξιμη επίσης είναι η αντικατάσταση εξώπορτας σε μονοκατοικία και κουφωμάτων κλιμακοστασίου και φωταγωγού σε πολυκατοικία. Δεν συμπεριλαμβάνονται όμως «ανοίγματα» προς εσωτερικούς χώρους του κτηρίου θερμαινόμενους ή μη (π.χ. πόρτα διαμερίσματος). Στην κατηγορία αυτή γίνονται αποδεκτές και συμπληρωματικές (και όχι αυτοτελείς) δαπάνες για σταθερά ή κινητά συστήματα σκίασης (σύστημα κουτί-ρολό, εξώφυλλα, σκίαστρα, τέντες).
- 2. Τοποθέτηση/αναβάθμιση θερμομόνωσης.** Με στόχο την θερμομονωτική προστασία του κτηριακού κελύφους, επιλέξιμες είναι η τοποθέτηση θερμομόνωσης (εξωτερικά ή εσωτερικά) στην επιστέγαση (είτε αυτή διαμορφώνεται ως επίπεδο δώμα ή ως οροφή κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη), στην εξωτερική τοιχοποιία, στον φέροντα οργανισμό, καθώς και στην οροφή επάνω από ανοιχτό υπόστυλο χώρο (pilotis) ή από άλλο μη θερμαινόμενο χώρο (π.χ. δάπεδο ισογείου), με επικάλυψη κατά περίπτωση είτε με επιχρίσματα είτε με ελαφρά πετάσματα. Στην κατηγορία αυτή γίνονται αποδεκτές και συμπληρωματικές (και όχι αυτοτελείς) δαπάνες για τα λοιπά σταθερά ή κινητά συστήματα σκίασης (σκίαστρα, τέντες).

3. **Αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης/ψύξης.** Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες:
- Η εγκατάσταση νέου ή αντικατάσταση **υφιστάμενου συστήματος θέρμανσης** με καινούριο σύστημα (κεντρικό ή ατομικό) πετρελαίου/φυσικού αερίου/υγραερίου/βιομάζας/αντλίας θερμότητας/Σ.Η.Θ.Υ.Α. Η εγκατάσταση / αντικατάσταση αφορά στον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό του λεβητοστασίου στο σύνολό του και του δικτύου διανομής (αυτοματισμοί, κυκλοφορητές, καμινάδα, αντικατάσταση ή μόνωση σωληνώσεων, κλπ.). Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για δεξαμενή πετρελαίου και τερματικές μονάδες απόδοσης θερμότητας (σώματα καλοριφέρ, ενδοδαπέδιο σύστημα, κλπ).
  - Η τοποθέτηση διατάξεων αυτομάτου ελέγχου της λειτουργίας του συστήματος θέρμανσης, όπως χρονοδιακόπτες, αυτοματισμούς αντιστάθμισης ή/και υδραυλικής ισορροπίας για τη ρύθμιση των μερικών φορτίων (τρίοδη ή τετράοδη ηλεκτροβάννα, ρυθμιστές στροφών κυκλοφορητών, κλπ), θερμοστάτες χώρων, θερμοστατικές κεφαλές θερμαντικών σωμάτων, κλπ., συμπεριλαμβανομένων συστημάτων θερμιδομέτρησης για την κατανομή δαπανών θέρμανσης καθώς και οι εργασίες για την αναβάθμιση της παροχής για την εγκατάσταση αντλίας θερμότητας.
4. **Σύστημα ζεστού νερού χρήσης (ΖΝΧ) με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).** Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η τοποθέτηση αντλίας θερμότητας, ηλιακού συστήματος για την παροχή ζεστού νερού χρήσης ή/και υποβοήθηση του κυρίως συστήματος θέρμανσης (συλλέκτης, δοχείο αποθήκευσης νερού, βάση στήριξης, σωληνώσεις, κλπ).

Η πρόταση (συνδυασμός παρεμβάσεων) για ενεργειακή αναβάθμιση, που υποβάλλεται με την αίτηση, θα πρέπει να καλύπτει τον ελάχιστο ενεργειακό στόχο αίτησης, ως εξής:

α) Για τις εισοδηματικές κατηγορίες 1 και 2 απαιτείται η κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων του ΚΕνΑΚ για κάθε παρέμβαση που υλοποιείται και επίτευξη ετήσιας εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας μεγαλύτερης από το 40% της κατανάλωσης (kWh/m²) του κτηρίου αναφοράς (προ παρεμβάσεων).

β) Για τις εισοδηματικές κατηγορίες 3 έως 7 απαιτείται η κάλυψη των ελάχιστων απαιτήσεων του ΚΕνΑΚ για κάθε παρέμβαση που υλοποιείται και επίτευξη ετήσιας εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας μεγαλύτερης από το 70% της κατανάλωσης (kWh/m²) του κτηρίου αναφοράς (προ παρεμβάσεων).

Εάν το υλοποιηθέν έργο αφορά σε ριζική ανακαίνιση του κτηρίου/ της κτηριακής μονάδας κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 12 του άρθρου 2 του ν. 4122/2013, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, θα πρέπει, επιπλέον των ανωτέρω, το σύνολο των παρεμβάσεων να οδηγεί στην κατάταξη του κτηρίου/της κτηριακής μονάδας στην ενεργειακή κατηγορία Β, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθ. 7 του «Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων» (ΚΕνΑΚ), στο βαθμό που αυτό είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτό. Σε περίπτωση που η επίτευξη της κατηγορίας Β δεν είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτή, το ανακαινιζόμενο κτήριο/κτηριακή μονάδα θα πρέπει να κατατάσσεται στην ενεργειακή κατηγορία που προκύπτει από τη Μελέτη Ενεργειακής Απόδοσης.

Για τον έλεγχο των ανωτέρω απαιτήσεων θα πρέπει τα υλικά και τα συστήματα που θα χρησιμοποιηθούν για τις παρεμβάσεις **να φέρουν πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους**. Ειδικά για τα συστήματα της κατηγορίας 3, πλην των υποκατηγοριών 3.ΣΤ και 3.Η, και της κατηγορίας 4 του παρακάτω πίνακα προσκομίζεται δελτίο προϊόντος, όπως αυτό ορίζεται στην Οδηγία 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή επισήμανση (Energy Labelling). Επιπρόσθετα, τα υλικά και τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, **θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE**.

Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται τα εισοδηματικά κριτήρια της κατηγορίας 1 ή 2 τουλάχιστον από το 50% του πλήθους των επιλέξιμων ιδιοκτησιών, ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος ορίζεται ταυτόσημος με το στόχο της ανωτέρω α' περίπτωσης. Σε αντίθετη περίπτωση ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος ορίζεται ταυτόσημος με το στόχο της ανωτέρω β' περίπτωσης.

Οι κατηγορίες παρεμβάσεων, οι υποκατηγορίες τους και τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών, βάσει και των ενεργειακών χαρακτηριστικών, ανά κατηγορία δαπάνης φαίνονται στους ακόλουθους πίνακες:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/m ²)	
	I	II
1. ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ Συντελεστής Θερμοπερατότητας U [W/(m ² · K)]	2 ≤ U < 3,2	U < 2,0
1.A1 Πλαίσιο αλουμινίου με υαλοπίνακα- Παράθυρο	370	440
1.A2 Πλαίσιο αλουμινίου με υαλοπίνακα - Εξωστόθυρα	300	350
1.B1 Πλαίσιο ξύλου με υαλοπίνακα - Παράθυρο	470	540
1.B2 Πλαίσιο ξύλου με υαλοπίνακα - Εξωστόθυρα	390	440
1.Γ1 Πλαίσιο PVC με υαλοπίνακα - Παράθυρο	250	270
1.Γ2 Πλαίσιο PVC με υαλοπίνακα - Εξωστόθυρα	180	240
1.Δ Μόνο υαλοπίνακες (Χωρίς αντικατάσταση πλαισίου)*	135	155
1.E1 Εξωτερικό προστατευτικό φύλλο (σύστημα Κουτί-Ρολό, ή Εξώφυλλο)** ****		140
1.E2 Λοιπά σταθερά ή κινητά συστήματα σκίασης*** ****		25
2. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗΣ Θερμική Αντίσταση R[(m ² .K)/W]	0,9 < R ≤ 1,8	R > 1,8
2.A Θερμομόνωση δώματος	44	48
2.B Θερμομόνωση στέγης ή οριζόντιας οροφής κάτω από μη θερμομονωμένη στέγη	17	25
2.Γ1 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί εδάφους επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με συνθετικό επίχρισμα	45	55
2.Γ2 Θερμομόνωση εξωτ. τοιχοποιίας, φέροντος οργανισμού, δαπέδου επί πιλοτής, ή μη θερμαινόμενου χώρου, με επικάλυψη με ελαφρά πετάσματα	29	35

* Στην περίπτωση αυτή ο Ενεργειακός Επιθεωρητής θα πρέπει στο Έντυπο Καταγραφής παρεμβάσεων (Παρ. VI) να δηλώνει το συνολικό U που επιτεύχθηκε με το υλικό που τοποθετήθηκε, προκειμένου να γίνει η ένταξή του σε κάποια από τις δύο κατηγορίες δαπάνης.

** Συμπληρωματικές παρεμβάσεις (επιλογή υποχρεωτικά σε συνδυασμό με αντικατάσταση κουφώματος ή μόνο υαλοπινάκων)

*** Συμπληρωματικές παρεμβάσεις (επιλογή υποχρεωτικά σε συνδυασμό με αντικατάσταση κουφώματος, ή μόνο υαλοπινάκων, ή παρεμβάσεις θερμομόνωσης της κατηγορίας 2)

**** Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως συντελεστή θερμοπερατότητας U. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται στο Πληροφοριακό Σύστημα κατηγορία U I

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ / ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ (€/μονάδα)							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
3. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ/ΨΥΞΗΣ Ισχύς P(kW)	P≤8	8<P≤12	12<P≤20	20<P≤35	35<P≤50	50<P≤100	100<P≤200	P>200
3.A Σύστημα καυστήρα – λέβητα Πετρελαίου	4.500			6.400	8.300	11.000	14.500	21.500
3.B Σύστημα καυστήρα – λέβητα Φυσικού Αερίου / Υγραερίου	2.500			3.500	5.900	11.000	15.500	20.800
3.Γ Σύστημα Α/Θ (Θέρμανσης – Ψύξης / Ελάχιστη απαίτηση ενεργειακή σήμανση στους 55οC)	5.700	6.600	9.400	13.700	22.800	25.000		
3.Δ Σύστημα γεωθερμικής αντλίας θερμότητας	4.900	6.100	9.100	13.300	23.100	25.000		
3.E Σύστημα συμπαγωγής Φ.Α. (ΣΗΘΥΑ)	14.000	21.000	25.000					
3.ΣΤ Σύστημα λέβητα βιομάζας - πελλέτας ξύλου/ Ενεργειακό τζάκι *	6.900			7.200	9.400	13.200	25.000	
3.Ζ Αντλίες θερμότητας αέρα – αέρα διαιρούμενου τύπου (split) για θέρμανση/ ψύξη χώρου ** (Κατηγορίες δαπάνης βάσει της ψυκτικής ισχύος split unit σε kW)	P≤2.6	2.6<P≤3.5	P>3.5					
	850	1.100	2.000					
3.Η Διατάξεις αυτομάτου ελέγχου λειτουργίας συστήματος θέρμανσης *** *****	700€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 7.000€ για πολυκατοικία							
4. ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΖΝΧ								
4.A Ηλιακό θερμοσιφωνικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ *** **** *****	1.100€ ανά αίτηση							
4.B Ηλιοθερμικό σύστημα συλλέκτη – ταμιευτήρα αποθήκευσης ΖΝΧ βεβιασμένης κυκλοφορίας*** **** *****	3.000€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 6.000€ για πολυκατοικία							
4.Γ Ηλιοθερμικό σύστημα παροχής ΖΝΧ και υποβοήθησης θέρμανσης χώρου *** **** *****	10.000€ ανά αίτηση με ανώτατο όριο 25.000€ για πολυκατοικία							
4.Δ Αντλία θερμότητας*** *****	1.500€ ανά αίτηση							

* Για τα ενεργειακά τζάκια οι επιλέξιμες δαπάνες περιορίζονται στις κατηγορίες ισχύος I ως και IV.

** Με μέγιστο την τοποθέτηση 3 μονάδων

*** Ανώτατο όριο δαπάνης ανεξαρτήτως ισχύος. Για την καταχώρηση στον πίνακα παρεμβάσεων επιλέγεται στο Πληροφοριακό Σύστημα κατηγορία ισχύος I

**** Δεν επιτρέπεται ο συνδυασμός της παρέμβασης 4.Γ με τις 4.Α και 4.Β

***** Στην περίπτωση αίτησης πολυκατοικίας, δεν επιτρέπεται οι δαπάνες να αφορούν ταυτόχρονα κοινόχρηστες και μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις

Για αντικατάσταση ή νέα εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης άνω των 20 kW σε κτήριο (όχι κτηριακή μονάδα) η ονομαστική θερμική ισχύς βάσει του δελτίου προϊόντος του συστήματος (kW) δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της ισχύος που προκύπτει από τη σχέση 4.1 της Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.-20701-1/2017 (P_{gen}) ή της μελέτης εφαρμογής θέρμανσης του κτηρίου.

Σε περίπτωση που στο σύστημα θέρμανσης περιλαμβάνεται και η παροχή ζεστού νερού χρήσης (ZNX) και ο ταμιευτήρας αποθήκευσης του ZNX είναι ενσωματωμένος στο σύστημα θέρμανσης, τα ανώτατα όρια δαπάνης των υποκατηγοριών 3.A έως 3.Δ προσαυξάνονται κατά 1.500€ για τις κατηγορίες ισχύος I-IV, κατά 2.200€ για τις κατηγορίες ισχύος V-VI, και κατά 3.000€ για τις κατηγορίες ισχύος VII-VIII, χωρίς υπέρβαση του ανώτατου ορίου των 25.000€. Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται επιλέξιμη δαπάνη στην υποκατηγορία 4.A και στην υποκατηγορία 4.B μειώνονται κατά 1.500€ το ανώτατο όριο ανά αίτηση και κατά 3.000€ το ανώτατο όριο για πολυκατοικία.

Στις δαπάνες των ανωτέρω πινάκων ανά ειδικότερη παρέμβαση συμπεριλαμβάνονται τυχόν:

- Πρόσθετες αναγκαίες εργασίες για την ολοκληρωμένη υλοποίηση της παρέμβασης όπως εργασίες και πάσης φύσεως υλικά για την προσαρμογή του κουφώματος, σκαλωσιές, επιχρίσματα, μικροεργασίες αποκατάστασης της εμφάνισης του στοιχείου στο οποίο έγινε η παρέμβαση, αποξηλώσεις/καθαίρέσεις και αποκομιδή, σήτες, απαραίτητες εργασίες και επεμβάσεις για την ορθή λειτουργία/συμπεριφορά της θερμομόνωσης (συμπεριλαμβανομένων του κόστους του θερμομονωτικού υλικού, της κόλλας και των βυσμάτων, του υαλοπλέγματος, του ασταριού και του επιχρίσματος, των οδηγών εκκίνησης και των λοιπών απαραίτητων τεμαχίων, όπως π.χ. γωνιόκρανα, κτλ., καθώς και το κόστος της εργασίας), διαμόρφωση κλίσεων απορροής στο δώμα, αποκατάσταση υγραμόνωσης, απαραίτητες επεμβάσεις στη στέγη (π.χ. αντικατάσταση κεραμιδιών), ηλεκτρολογικές εργασίες και υλικά για την εγκατάσταση αντλίας θερμότητας, λοιπά αναγκαία συμπληρωματικά κόστη υλικών και εγκατάστασης (όπως η προμήθεια και τοποθέτηση σωληνώσεων, η προμήθεια και τοποθέτηση καπνοδόχου ανά διάμετρο σωλήνωσης, η προμήθεια και τοποθέτηση λοιπών παρελκομένων εξαρτημάτων λεβητοστασίου ανά εγκατεστημένη ισχύ συστήματος, κ.α.), κ.λπ.
- Το κόστος εργασίας που γίνεται στο πλαίσιο των επιλέξιμων παρεμβάσεων και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτών. Στο κόστος αυτό συμπεριλαμβάνονται τυχόν απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές ΙΚΑ για τις οικοδομικές εργασίες, που, με

βάση την κείμενη νομοθεσία (μη στεγασμένα επαγγέλματα), βαρύνουν τον Ωφελούμενο του Προγράμματος ως «κύριο του έργου».

Στα ανωτέρω όρια επιλέξιμων δαπανών **περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ**, που αποτελεί **επιλέξιμη δαπάνη** για το Πρόγραμμα. Αν διαπιστωθεί ότι βάσει της παρ.1 του άρθρου 251 του Ν.4281 (ΦΕΚ 160Α/08.08.2014), οι προμηθευτές απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου, τότε τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται στο παρόν Κεφάλαιο, θα μειώνονται κατά το αναλογούν ποσοστό (%) ΦΠΑ.

Σε περίπτωση πολυκατοικίας, το κόστος που αφορά σε κοινόχρηστες δαπάνες επιμερίζεται με βάση τα χιλιοστά συνιδιοκτησίας των διαμερισμάτων. Επιλέξιμο για το πρόγραμμα είναι το μέρος των δαπανών που αφορά στα διαμερίσματα που εντάσσονται στο πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Επιλέξιμος Προϋπολογισμός – Κίνητρα - Δανειακή Σύμβαση - Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής

4.1 Επιλέξιμος Προϋπολογισμός

Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός παρεμβάσεων ανά αίτηση Ωφελούμενου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 250 € ανά τετραγωνικό μέτρο επιφάνειας κύριας χρήσης της κατοικίας, όπως προκύπτει από το Ε9 του κάθε διαμερίσματος/ μονοκατοικίας και τυχόν επιπλέον επιφάνειας κύριας χρήσης (m²) για την οποία έχει γίνει υπαγωγή της δηλούμενης κατασκευής ή χρήσης σε νόμο τακτοποίησης αυθαίρετων κατασκευών και δεν έχει δηλωθεί στο Ε9, με μέγιστο κόστος παρεμβάσεων ανά μονοκατοικία/διαμέρισμα τις 25.000 €, συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. Στην περίπτωση διαμερίσματος σε πολυκατοικία, το ανωτέρω ποσό περιλαμβάνει και την αναλογία των κοινοχρήστων. Επί του ανωτέρω προϋπολογισμού, όπως διαμορφώνεται στη βάση των παραστατικών δαπάνης (τελικός επιλέξιμος προϋπολογισμός παρεμβάσεων), καταβάλλεται επιχορήγηση βάσει των ποσοστών της παραγράφου 2.2 του κεφαλαίου 2.

Επιπρόσθετα, επιχορηγούνται από το Πρόγραμμα σε ποσοστό 100% της δαπάνης, υπό την προϋπόθεση υπαγωγής της αίτησης σε αυτό και επίτευξης του ελάχιστου ενεργειακού στόχου (Κεφάλαιο 3), τα ακόλουθα:

α. Το κόστος που απαιτείται για τη διενέργεια των δύο ενεργειακών επιθεωρήσεων. Η επιλέξιμη αμοιβή ανά ενεργειακή επιθεώρηση συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. καθορίζεται ως εξής:

- i) για μονοκατοικία ή διαμέρισμα, η αμοιβή καθορίζεται σε 62 € επαυξημένη κατά 1,86 €/τ.μ. ωφέλιμης επιφάνειας της ιδιοκτησίας, με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 310,0 €,
- ii) για κτήρια πολλών ιδιοκτησιών κατοικίας (πολυκατοικία), όταν η επιθεώρηση αφορά στην πολυκατοικία, η αμοιβή καθορίζεται σε 62 € επαυξημένη κατά 1,24 €/τ.μ. συνολικής επιφάνειας της «πολυκατοικίας», με μέγιστο επιλέξιμο ποσό ανεξαρτήτως επιφάνειας τα 806,0 €.

β. Η αμοιβή του συμβούλου έργου σχετικά με την υποβολή της αίτησης, την παρακολούθηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και ολοκλήρωσης του έργου συμπεριλαμβανομένης της προσκόμισης των δικαιολογητικών έως την τελική εκταμίευση, μέχρι του ποσού των 248 € ανά επιμέρους αίτηση, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Σε περίπτωση πολυκατοικίας, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο ίδιος σύμβουλος έργου για όλους τους ωφελούμενους και η αμοιβή του ορίζεται μέχρι του

ποσού των 248 € συν 62 € για κάθε επιπλέον του πρώτου διαμερίσματος, με μέγιστο συνολικό ποσό 620 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

γ. Η αμοιβή για τυχόν εκδόσεις αδειών/εγκρίσεων ή εκπόνησης μελετών (στα πλαίσια έκδοσης αδειών/εγκρίσεων) που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία για την υλοποίηση παρεμβάσεων (όπως για παράδειγμα αμοιβή για έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας, αμοιβή για μελέτη εσωτερικής εγκατάστασης φυσικού αερίου), μέχρι ποσού 248 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Σε περίπτωση πολυκατοικίας η αμοιβή για μελέτες ορίζεται μέχρι του ποσού των 248 € συν 62 € για κάθε επιπλέον του πρώτου διαμερίσματος, με μέγιστο συνολικό ποσό 620 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

Για μονοκατοικία και μεμονωμένο διαμέρισμα, το συνολικό μέγιστο επιλέξιμο κόστος για τα α, β, και γ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 992 € ανά αίτηση, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Σε περίπτωση πολυκατοικίας το συνολικό μέγιστο επιλέξιμο κόστος για τα α, β, και γ δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 2.604 € συνολικά, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

Ο τελικός επιλέξιμος προϋπολογισμός (συνολικός και παρεμβάσεων) καθορίζεται βάσει των προσκομισθέντων παραστατικών δαπανών. Τόσο ο τελικός επιλέξιμος προϋπολογισμός όσο και το επιμέρους σύνολο των λοιπών δαπανών (α, β και γ) δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα αντίστοιχα συνολικά ποσά της απόφασης υπαγωγής καθώς και τα επιμέρους ανώτατα όρια παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών του προγράμματος. Το είδος των λοιπών δαπανών θα πρέπει να δηλώνεται προ της Υπαγωγής.

Για περιπτώσεις όπου βάσει της παρ.1 του άρθρου 251 του Ν.4281 (ΦΕΚ 160Α/08.08.2014), οι μελετητές/σύμβουλοι/ενεργειακοί επιθεωρητές απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης και καταβολής φόρου, τότε τα ανώτατα όρια επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται στο παρόν Κεφάλαιο και περιλαμβάνονται στην απόφαση Υπαγωγής, θα μειώνονται κατά το αναλογούν ποσοστό (%) ΦΠΑ.

4.2 Κάλυψη ιδιωτικής συμμετοχής (Ίδια κεφάλαια – Τραπεζικός δανεισμός)

Οι Ωφελούμενοι των κατηγοριών 1 έως 7 της παραγράφου 2.2, ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση και το πλήθος των εξαρτώμενων τέκνων, δικαιούνται την αντίστοιχη επιχορήγηση σύμφωνα με τον Πίνακα 2.2.1 της παραγράφου 2.2 και είτε αναλαμβάνουν την πληρωμή του υπολοίπου ποσού με ίδια κεφάλαια, είτε συνάπτουν δανειακή σύμβαση, εφόσον το επιθυμούν, για το ποσό που θα επιλέξουν ή για το ποσό που θα τους εγκριθεί από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό με 100% επιδότηση επιτοκίου, είτε με συνδυασμό των παραπάνω. Ειδικά για την κατηγορία 7, όπου είναι υποχρεωτική η αίτηση για λήψη δανείου, το αιτούμενο ποσό δανείου δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 50% του επιλέξιμου προϋπολογισμού.

Ίδια Κεφάλαια

Αφορά την περίπτωση που ο ωφελούμενος καλύπτει το υπόλοιπο πέραν του επιδοτούμενου ποσού βάσει του πίνακα 2.2.1 με ίδια κεφάλαια καθώς και στην περίπτωση που το ποσό του δανείου είναι μικρότερο από το ποσό της απαιτούμενης ιδιωτικής συμμετοχής. Στην περίπτωση κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής μόνο με ίδια κεφάλαια δεν υπάρχει η δυνατότητα προκαταβολής από το πρόγραμμα. Συνεπώς, ο Ωφελούμενος δεν λαμβάνει προκαταβολή από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, μπορεί όμως, και μόνο μέσω τραπεζικού συστήματος και ανεξαρτήτως αριθμού τραπεζικών λογαριασμών/ τραπεζικών ιδρυμάτων, να δώσει προκαταβολή από το ποσό των ιδίων κεφαλαίων. Μετά την αποπληρωμή του ποσού των ιδίων κεφαλαίων (συνυπολογίζοντας τυχόν προκαταβολή που έχει δοθεί) και την προσκόμιση των αντίστοιχων αποδεικτικών στοιχείων στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ (extrait λογαριασμών, κλπ.), εκταμιεύεται η επιχορήγηση για πληρωμή των αναδόχων/ προμηθευτών σε τραπεζικό λογαριασμό τους από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό.

Τραπεζικός δανεισμός

Το επιτόκιο της δανειακής σύμβασης ανέρχεται σε 4,00% και είναι επιδοτούμενο σε ποσοστό 100%. Η εισφορά του Ν. 128/22-28.8.1975 (ΦΕΚ Α' 178), που ανέρχεται σε ποσοστό 0,12%, επιβάλλεται στο μέρος του κεφαλαίου του χρηματοπιστωτικού οργανισμού και επιβαρύνει τον Ωφελούμενο. Ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός δεν επιβαρύνει τους ενδιαφερόμενους με κόστος διαχείρισης φακέλου δανείου. Το κόστος διαχείρισης φακέλου, για τις αιτήσεις που θα υπαχθούν στο πρόγραμμα, καλύπτεται από τους πόρους του Ταμείου «Εξοικονομώ II».

Επιπλέον, οι όροι της δανειακής σύμβασης έχουν ως εξής:

1. Δεν είναι επιτρεπτή η απαίτηση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό εμπράγματων εξασφαλίσεων για τη χορήγηση του δανείου. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η δυνατότητα να τεθεί εγγυητής κατά την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στο Πρόγραμμα, σε όσες περιπτώσεις το επιθυμούν οι πολίτες προκειμένου να βελτιώσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα και ιδίως στις περιπτώσεις ηλικιωμένων, ανηλίκων, καθώς και πολιτών που στερούνται επαρκούς ατομικού εισοδήματος, όπως ενδεικτικά οικοκυρές και άνεργοι.
2. Η διάρκεια του δανείου είναι τέσσερα (4), πέντε (5) ή έξι (6) έτη και η επιδότηση επιτοκίου αφορά σε όλη τη διάρκεια του δανείου.
3. Η τοκοχρεωλυτική απόσβεση του δανείου γίνεται με μηνιαία συχνότητα πληρωμής δόσεων και σταθερό επιτόκιο καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου.

4. Παρέχεται η δυνατότητα για πρόωρη μερική ή ολική εξόφληση του δανείου χωρίς επιβάρυνση του δανειολήπτη.

Ο Δικαιούχος καταβάλλει τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό μετά την καταβολή της αντίστοιχης δόσης κεφαλαίου από τον Ωφελούμενο. Σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής δόσης κεφαλαίου από τον Ωφελούμενο, ο Δικαιούχος δύναται να καταβάλλει τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό για χρονικό διάστημα έως τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία της πρώτης καθυστέρησης.

Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά τη διάρκεια υλοποίησης ή και μετά την ολοκλήρωση του έργου, καταγγελθεί η δανειακή σύμβαση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ο Δικαιούχος δεν καταβάλλει πλέον τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, οι οποίοι πλέον βαραίνουν τον Ωφελούμενο.

Οι όροι του δανείου καθορίζονται στη λεπτομέρειά τους στη Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Δικαιούχου και των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών, καθώς και στη δανειακή σύμβαση μεταξύ του Οργανισμού και του Ωφελούμενου.

Η επιδότηση επιτοκίου είναι επιλέξιμη για όλη τη διάρκεια του δανείου και το σχετικό ποσό που αφορά στην επιδότηση επιτοκίου για όλη την περίοδο υλοποίησης του Προγράμματος μεταφέρεται από το Ταμείο «Εξοικονομώ II» σε δεσμευμένο λογαριασμό μεσεγγύησης που τηρείται στο όνομα της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ΑΕ. Καταληκτική ημερομηνία για την μεταφορά του ποσού ορίζεται η 31.12.2023.

Το Πρόγραμμα δεν καλύπτει τυχόν κόστος προμήθειας εντολής για μεταφορά χρημάτων για την πληρωμή αναδόχων/προμηθευτών κλπ, που γίνονται στο πλαίσιο του Προγράμματος. Το ανωτέρω αφορά στην περίπτωση που το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με το οποίο συνεργάζεται ο προμηθευτής είναι διαφορετικό από αυτό που έχει επιλέξει να συνεργάζεται ο Ωφελούμενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Απαιτούμενα Δικαιολογητικά – Προετοιμασία - Διαδικασία Υποβολής Αίτησης

5.1 Απαιτούμενα Δικαιολογητικά - Προετοιμασία

Τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση και πρέπει να αναρτηθούν ηλεκτρονικά αναγράφονται στο Παράρτημα Ι. Εκεί διευκρινίζονται, επιπλέον, οι όροι και περιορισμοί που προκύπτουν από τα ζητούμενα δικαιολογητικά.

Προετοιμασία

Κάθε φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα πρέπει αρχικά να ελέγξει εάν είναι «επιλέξιμος Ωφελούμενος» και εάν η ιδιοκτησία του μπορεί να θεωρηθεί «επιλέξιμη κατοικία», βάσει του κεφαλαίου 2 και των δικαιολογητικών που αναγράφονται στο Παράρτημα Ι καθώς και να μεριμνήσει για τα ακόλουθα, έτσι ώστε να γίνουν οι απαιτούμενες ηλεκτρονικές διασταυρώσεις:

- Εξασφάλιση κωδικών πρόσβασης στην εφαρμογή TAXISnet. Επισημαίνεται ότι δεν υφίσταται δυνατότητα υποβολής αίτησης στο πρόγραμμα για φυσικά πρόσωπα που δεν είναι πιστοποιημένα μέσω της ανωτέρω εφαρμογής και δεν έχουν κωδικούς πρόσβασης σε αυτή.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν εκκρεμότητες νομιμοποίησης/τακτοποίησης στο ακίνητο, επισημαίνεται ότι πριν την υποβολή της αίτησης στο Πρόγραμμα θα πρέπει να έχει γίνει υποβολή δήλωσης για υπαγωγή σε νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών. Μεταγενέστερη, από την υποβολή αίτησης στο Πρόγραμμα, δήλωση για υπαγωγή σε νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών δύναται να υποβληθεί σε περίπτωση απόκλισης της Ωφέλιμης επιφάνειας του ακινήτου μέχρι ορίου επτά (7) τετραγωνικών μέτρων, προκειμένου οι ενεργειακές παρεμβάσεις να είναι σύμφωνες με την κείμενη νομοθεσία (για τις πολυκατοικίες, το όριο σε τετραγωνικά μέτρα είναι το γινόμενο του επτά (7) επί του πλήθους των διαμερισμάτων). Σε κάθε περίπτωση, πριν την τελική εκταμίευση της επιχορήγησης του έργου θα πρέπει να έχει προσκομιστεί η βεβαίωση περαίωσης της υπαγωγής περί τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών, όπου και θα προκύπτει η εξόφληση του συνόλου του ενιαίου ειδικού προστίμου του ακινήτου.
- Υποβολή και εκκαθάριση δήλωσης για το φορολογικό έτος 2018. Σε περίπτωση που στα φορολογικά στοιχεία του αιτούντα υπάρχουν εκκρεμότητες στην εκκαθάριση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1) ή στη δήλωση των στοιχείων ακινήτων (Ε9), θα πρέπει να διευθετηθούν πριν την υποβολή της αίτησης. Επισημαίνεται ότι στα έντυπα φορολογίας, μίσθωσης ακινήτων και περιουσιακής κατάστασης θα πρέπει να αναγράφεται ορθά ο αριθμός παροχής ηλεκτρικής ενέργειας.

- Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων δικαιούχων εμπράγματων δικαιωμάτων στο ακίνητο θα πρέπει να έχει εξασφαλισθεί η συναίνεση των δικαιούχων και να αναγράφεται ορθά ο αριθμός παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στη δήλωση των στοιχείων ακινήτων (Ε9) των δικαιούχων.
- Έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης του ακινήτου (βλ. και κεφ. 5.3).

Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για πολυκατοικία, θα πρέπει αρχικά να ληφθεί απόφαση, στο πλαίσιο γενικής συνέλευσης της πολυκατοικίας, για τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα, την πραγματοποίηση παρεμβάσεων βάσει του Α' ΠΕΑ, τον ορισμό του εκπροσώπου της πολυκατοικίας και τη σχετική εξουσιοδότησή του για υποβολή των απαιτούμενων από το πρόγραμμα στοιχείων και δικαιολογητικών, καθώς και την επιλογή του συνεργαζόμενου χρηματοπιστωτικού οργανισμού για τη λήψη δανείων ή και την πληρωμή των δαπανών του έργου από την επιχορήγηση (Παράρτημα ΙΙ). **Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση πολυκατοικίας όλοι οι αιτούντες θα πρέπει να συνεργαστούν με τον ίδιο χρηματοπιστωτικό οργανισμό.**

Αναλυτικά η διαδικασία για την υποβολή αίτησης περιγράφεται στο **Παράρτημα ΧΙΙ**.

Για την υποβολή της αίτησης και την παρακολούθηση του έργου, ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει **Σύμβουλο Έργου**, το κόστος του οποίου καλύπτεται απευθείας από το Πρόγραμμα μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων και την επίτευξη του ενεργειακού στόχου.

5.2 Ηλεκτρονική Υποβολή Αίτησης - Προθεσμίες

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικά από τους υποψηφίους και υποχρεωτικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος της επίσημης διαδικτυακής πύλης του Προγράμματος <https://exoikonomisi.ypen.gr>. Για την αποφυγή φόρτου στο πληροφοριακό σύστημα η **έναρξη υποβολής** των αιτήσεων ορίζεται διαδοχικά ως εξής:

Περιφέρεια	Έναρξη υποβολής αιτήσεων
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Δυτικής Ελλάδας	Από 16.09.2019
Δυτικής Μακεδονίας, Ιονίων Νήσων, Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Κρήτης	Από 19.09.2019
Αττικής, Νοτίου Αιγαίου	Από 23.09.2019

Το ωράριο και οι ημέρες λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος καθορίζονται με σχετικές ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του συστήματος (φόρτος, ανάγκες αναβάθμισης και συντήρησης, διαχειριστικοί λόγοι, κ.α.).

Η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων θα παρέχεται **μέχρι την κάλυψη** του μέγιστου προϋπολογισμού του πίνακα 1.3.2 της παραγράφου 1.3.

Η αίτηση αφορά στην υλοποίηση παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση της οικίας του υποψηφίου, που έχουν προταθεί από τον ενεργειακό επιθεωρητή, και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης.

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2.3, κάθε επιλέξιμο φυσικό πρόσωπο έχει δικαίωμα να υποβάλλει μία (1) και μόνο αίτηση.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά, όπως περιγράφεται στην παρούσα παράγραφο. Μετά την σύνδεση του χρήστη στο πληροφοριακό σύστημα ακολουθούν η καταχώρηση οικονομικών στοιχείων και ακινήτου, συμπληρώνονται τα στοιχεία του Α΄ ΠΕΑ, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις, αναρτώνται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και δηλώνεται το χρηματοδοτικό σχήμα (Ίδια Κεφάλαια/δάνειο) με το οποίο ο χρήστης επιθυμεί να μπει στο Πρόγραμμα. Η δήλωση του χρηματοδοτικού σχήματος αποτελεί βασική προϋπόθεση και κομβικό σημείο ελέγχου των σχετικών πόρων του Προγράμματος. Η επιλογή Ιδίων Κεφαλαίων είναι αμετάκλητη και δεν αλλάζει στη συνέχεια. Η επιλογή δανείου επιτρέπεται να αλλάξει σε Ίδια Κεφάλαια κατά το επόμενο στάδιο αίτησης δανείου και πριν την μετάβαση της αίτησης «προς Υπαγωγή». Για να υποβληθεί οριστικά μια αίτηση θα πρέπει να υπάρχει διαθεσιμότητα πόρων από το Πρόγραμμα (Άμεση Ενίσχυση και Ταμείο Εξοικονομώ II σε περίπτωση Δανείου) και να έχουν γίνει επιτυχείς ηλεκτρονικές διασταυρώσεις (σε όσα σημεία αυτό προκαθορίζεται στο Πληροφοριακό Σύστημα και με την επιφύλαξη των πάσης φύσεως ειδικών ή γενικών ελέγχων). Με την οριστική υποβολή της αίτησης αποδίδεται εξαψήφιος αριθμός ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, δεσμεύεται το σχετικό ποσό για την επιχορήγηση και ο αιτών ενημερώνεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις για τις οποίες ο αιτών κατά το στάδιο καταχώρησης αίτησης έχει επιλέξει ότι θα προχωρήσει σε υπαγωγή στο Πρόγραμμα με **Ίδια Κεφάλαια**, οδηγούνται **άμεσα** «προς Υπαγωγή». Η επιλογή Ιδίων Κεφαλαίων είναι αμετάκλητη.

Για τις οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις για τις οποίες ο αιτών κατά το στάδιο καταχώρησης αίτησης έχει επιλέξει ότι θα προχωρήσει σε υπαγωγή στο Πρόγραμμα με **Δάνειο**, **δεσμεύεται το ποσό της επιχορήγησης** και τίθεται προθεσμία 130 ημερών για την έναρξη και ολοκλήρωση της διαδικασίας δανειοδότησης, εντός της οποίας θα πρέπει να

καταχωρηθεί, υποβληθεί και εξεταστεί αίτηση για δανειοδότηση σε συνεργαζόμενη τράπεζα, ώστε μέχρι το πέρας της προθεσμίας η αίτηση να οδηγηθεί «προς Υπαγωγή». Αν εγκριθεί ποσό μικρότερο από αυτό που έχει αιτηθεί ο ενδιαφερόμενος, το υπόλοιπο δύναται να καλυφθεί με ίδια κεφάλαια. Υποβληθείσα αίτηση δανείου δύναται να ακυρωθεί. Αν η αίτηση δανείου απορριφθεί ή ακυρωθεί, ο ενδιαφερόμενος έχει την επιλογή να προχωρήσει αμετάκλητα με Ίδια Κεφάλαια «προς Υπαγωγή», ή να υποβάλει ξανά αίτημα δανείου (λαμβάνοντας πάντα υπόψη το στάδιο εξέτασης του από την τράπεζα). Σε περίπτωση επανυποβολής αίτησης δανείου, η προθεσμία δανειοδότησης παρατείνεται αυτοδίκαια κατά σαράντα πέντε (45) ημέρες. Η ανωτέρω αυτοδίκαιη παράταση δίνεται μία (1) φορά.

Για τις οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις που βρίσκονται σε διαδικασία προέγκρισης Δανείου και η άνω προθεσμία λήγει εντός του διαστήματος από 11.03.2020 ως και 31.05.2020, η προθεσμία παρατείνεται αυτοδίκαια ως και τις 30.06.2020.

Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εφαρμόζουν τους ισχύοντες εσωτερικούς κανονισμούς που τους διέπουν, καθώς και τα κριτήρια πιστοδότησης για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας. Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να ολοκληρώσουν τον πιστοληπτικό έλεγχο εντός εξήντα (60) ημερών από τη χρονική στιγμή που ο ενδιαφερόμενος υποβάλει την αίτηση δανείου του. Επισημαίνεται ότι το εν λόγω διάστημα προσμετράται στην συνολική προθεσμία για την διαδικασία δανειοδότησης και δεν την παρατείνει. Ο ενδιαφερόμενος για δάνειο θα πρέπει να φροντίσει για την έγκαιρη υποβολή και εξέταση της αίτησης δανείου του.

Τα ειδικότερα βήματα της διαδικασίας υποβολής αίτησης δανείου παρουσιάζονται στο **Παράρτημα ΧΙΙ**.

Σημειώνεται ότι ο Δικαιούχος μπορεί να προβαίνει σε εκκαθάριση ανενεργών αιτήσεων, ήτοι αιτήσεων που εκκρεμεί η οριστική υποβολή τους για μεγάλο χρονικό διάστημα (όχι μικρότερο των τεσσάρων μηνών).

Κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης δεν απαιτείται προσκόμιση φυσικού φακέλου με δικαιολογητικά. Τα δικαιολογητικά υπαγωγής που ορίζονται στο Παράρτημα Ι, επισυνάπτονται από τον υποψήφιο ηλεκτρονικά.

Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν και τα υποβαλλόμενα με αυτήν δικαιολογητικά. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Η υπαγωγή των αιτήσεων γίνεται στη βάση των στοιχείων που έχουν υποβληθεί στην ηλεκτρονική φόρμα χωρίς περαιτέρω έλεγχο, κατά τη φάση αυτή, του περιεχομένου των δικαιολογητικών που αναρτούνται. Για τις αιτήσεις που ανήκουν στις «ειδικές περιπτώσεις» του κεφ. 5.2, ο Δικαιούχος πραγματοποιεί στη φάση αυτή έλεγχο υποβληθέντων στοιχείων και δικαιολογητικών, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 6.1. Οι Ωφελούμενοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους, ορθής και αληθούς συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης καθώς και της ανάρτησης των ορθών δικαιολογητικών. Πριν την οριστικοποίηση της αίτησης, ο αιτών θα δηλώνει ότι όλα τα στοιχεία της αίτησής του, τα οποία θα εμφανίζονται αναλυτικά σε λίστα, είναι αληθή. **Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης, με την επιφύλαξη των αναφερόμενων στην παράγραφο 6.1.**

Η οριστική **ακύρωση** υποβληθείσας αίτησης από τον υποψήφιο είναι δυνατή οποιαδήποτε στιγμή πριν εκδοθεί η απόφαση υπαγωγής. Η επιλογή ακύρωσης υποβληθείσας αίτησης οδηγεί αυτόματα στην παραίτηση των ενδιαφερομένων από την υποβληθείσα αίτησή τους και παρέχει τη δυνατότητα της επανυποβολής νέας αίτησης με την προϋπόθεση ότι δεν έχει εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της οικείας Περιφέρειας (δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη ύπαρξη δύο αιτήσεων στο Πρόγραμμα για το ίδιο φυσικό πρόσωπο, εκτός και αν αφορά αίτηση ως μέρος αίτησης πολυκατοικίας). Η ακύρωση πραγματοποιείται από τους υποψήφιους αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής.

Σημειώνεται ότι στο τελικό στάδιο κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών των αιτήσεων για την καταβολή των ωφελημάτων του προγράμματος θα γίνουν αυστηρές διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού. Σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης θα επέρχονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην οικεία παράγραφο «8.2 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος».

Ο Ωφελούμενος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει στο πληροφοριακό σύστημα επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, όπως τίθενται στα κοινοποιούμενα με τα εν λόγω μηνύματα έγγραφα και στοιχεία.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές, το Δικαιούχο και το Φορέα Σχεδιασμού του Προγράμματος,

για την περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, εφόσον διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν.2472/97, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή και εκταμίευση των κινήτρων και την παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των ωφελούμενων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και,
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Επίσης, η υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα συνιστά εξουσιοδότηση προς το Δικαιούχο για την δημοσίευση στον διαδικτυακό τόπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ των τυχόν αποφάσεων υπαγωγής, απόρριψης, δημοσιονομικών διορθώσεων, κλπ με στοιχεία του αιτούντα/Ωφελούμενου.

Πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρискουν:

- στην επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος <https://exoikonomisi.ypen.gr>
- στο δικτυακό τόπο της κάθε Διαχειριστικής Αρχής (Παράρτημα XIV),
- στο δικτυακό τόπο του ΕΣΠΑ (www.espa.gr),
- στο δικτυακό τόπο του Δικαιούχου (www.etean.gr).

Ειδικότερη διαδικασία υποβολής αίτησης για πολυκατοικία

Μετά τη λήψη σχετικής απόφασης στη γενική συνέλευση της πολυκατοικίας και την επιλογή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού συνεργασίας για τη λήψη δανείων ή και την πληρωμή των δαπανών, υποβάλλονται οι αιτήσεις των ιδιοκτητών και μια αίτηση «ως σύνολο κτηρίου» του εκπροσώπου της πολυκατοικίας στο πληροφοριακό σύστημα της επίσημης διαδικτυακής πύλης του Προγράμματος <https://exoikonomisi.ypen.gr>, καταχωρώντας όλα τα ζητούμενα στοιχεία καθώς και δικαιολογητικά του Παραρτήματος I - Β. Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής μέσω του πληροφοριακού συστήματος του προγράμματος συνδέονται οι αιτήσεις όλων των ιδιοκτητών της πολυκατοικίας, με την αίτηση πολυκατοικίας που υποβάλλεται από τον εκπρόσωπο.

Με την οριστικοποίηση υποβολής της αίτησης, ο αιτών αποδέχεται ανεπιφύλακτα ότι σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα ή/και του αιτήματος για χορήγηση δανείου, οι λόγοι της απόρριψης θα κοινοποιηθούν και στον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας.

Μετά την ολοκλήρωση του πιστοληπτικού ελέγχου από το χρηματοπιστωτικό οργανισμό ενημερώνονται οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων καθώς και ο εκπρόσωπος της πολυκατοικίας μέσω του πληροφοριακού συστήματος για το σχετικό αποτέλεσμα.

Υποβολή από ανήλικο ή ενήλικο που δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα

Η περίπτωση υποβολής αίτησης από άτομο που στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας (ανήλικο ή ενήλικο υπό δικαστική συμπαράσταση) αντιμετωπίζεται κατά τη συνήθη διαδικασία, που ορίζεται στο νόμο (Αστικός Κώδικας και Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας), εφαρμοζομένων των διατάξεων περί γονικής μέριμνας, επιτροπείας ανηλικού και δικαστικής συμπαράστασης (στερητικής και επικουρικής). Τα σχετικά έγγραφα νομιμοποίησης του προσώπου που εκπροσωπεί το άτομο που στερείται δικαιοπρακτικής ικανότητας τηρούνται στο φάκελο έργου του Ωφελούμενου.

Ειδικές περιπτώσεις αιτήσεων

Ο χαρακτηρισμός αυτός αποδίδεται στις κατηγορίες αιτήσεων για τις οποίες δεν μπορούν να γίνουν πλήρως αυτοματοποιημένοι έλεγχοι σε επιμέρους σημεία και ως εκ τούτου εξετάζονται και από τον Δικαιούχο του Προγράμματος (Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ). Για τις κατωτέρω ειδικές περιπτώσεις ο Δικαιούχος πραγματοποιεί έλεγχο των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών και στοιχείων για την έκδοση της απόφασης υπαγωγής. Αντίστοιχο έλεγχο πραγματοποιεί ο Δικαιούχος και για κάθε άλλον πολίτη για τον οποίο δεν είναι δυνατή η διασταύρωση στοιχείων εισοδήματος και στοιχείων ακινήτων με τα στοιχεία που τηρούνται από τη φορολογική αρχή. Ο εξαψήφιος αριθμός ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου αποδίδεται με την οριστική υποβολή της αίτησης από τον ενδιαφερόμενο και δεσμεύεται το σχετικό ποσό για την επιχορήγηση, πριν την έναρξη των παραπάνω ελέγχων από το Δικαιούχο.

A) Ενοικιαζόμενη κατοικία / κατοικία σε βραχυχρόνια μίσθωση

Εάν για επιλέξιμη κατοικία η χρήση και δήλωση κύριας κατοικίας γίνεται από ενοικιαστή (ή αν η κύρια κατοικία διατίθεται παράλληλα για βραχυχρόνια μίσθωση), τότε ο ωφελούμενος (επικαρπωτής/πλήρης κύριος) εμπίπτει στις διατάξεις του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis Aid) ΕΕ 1407/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΛ L352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ανωτέρω ενισχύσεις και ως εκ τούτου θα πρέπει το ύψος των ενισχύσεων για τις οποίες έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο του Προγράμματος με τίτλο «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II», να μην υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες (200.000€) Ευρώ. Προς τούτο, απαιτείται από τον δυνητικό Ωφελούμενο (επικαρπωτή/πλήρη κύριο) δήλωση συμμόρφωσης με τον κανονισμό De Minimis, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, σύμφωνα με το Παράρτημα XI. Σε περίπτωση υπέρβασης του προαναφερθέντος ορίου, η αίτηση κρίνεται ως μη επιλέξιμη.

Επιπρόσθετα:

- δεν θα πρέπει εις βάρος του ωφελούμενου να εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης παλιάς κρατικής ενίσχυσης
- σε περίπτωση λήψης δανείου, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) εμπίπτει στις διατάξεις του ανωτέρω Κανονισμού ΕΕ 1407/2013 (De Minimis Aid) και ως εκ τούτου συνυπολογίζεται με το ύψος των ενισχύσεων για τα οποία ο ωφελούμενος έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Ο Δικαιούχος, πριν την κατάρτιση των πινάκων κατάταξης αιτήσεων (Κεφ 6) **διενεργεί έλεγχο σώρευσης** για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis aid) και σε περίπτωση που από τον έλεγχο προκύψει υπέρβαση του προβλεπόμενου ορίου, ο Ωφελούμενος ενημερώνεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων ότι η αίτησή του δεν κρίνεται επιλέξιμη και θα απορριφθεί. Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που ο Δικαιούχος ενημερωθεί, μετά την απόφαση της υπαγωγής, ότι ο έλεγχος της σώρευσης έγινε με λανθασμένη τιμή βάσης, θα πρέπει να επανελέγξει το ποσό της σώρευσης και στην περίπτωση που υπάρχει υπέρβαση του προβλεπόμενου ορίου, ο Ωφελούμενος θα ενημερωθεί μέσω του πληροφοριακού συστήματος για τυχόν ανάκληση της απόφασης υπαγωγής.

B) Πρόσφατη απόκτηση ακινήτου

Μια αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον όταν αποκτείται **για πρώτη φορά** εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου μετά τις 31/12/2018 **και μόνον** για την πλήρη κυριότητα ή την επικαρπία. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να προηγηθεί η καταχώρηση/τροποποίηση των στοιχείων στο Ε9 και μετά να προχωρήσει ο ενδιαφερόμενος στην υποβολή αίτησης. Με την αίτηση επισυνάπτεται ο τίτλος ιδιοκτησίας και το πιστοποιητικό μεταγραφής από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο ή πιστοποιητικό καταχώρησής του στα κτηματολογικά φύλλα του οικείου Κτηματολογικού Γραφείου. Η μελλοντική χρήση του ακινήτου ως κύρια κατοικία θα τεκμηριώνεται με **Υπεύθυνη Δήλωση** Ν. 1599/1986 του ωφελούμενου (πλήρους κυρίου/επικαρπωτή) (Παράρτημα ΙΧ), όπου αναφέρεται ότι το ακίνητο θα χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία είτε από τον ίδιο είτε από τρίτο πρόσωπο, δηλώνοντας το ονοματεπώνυμο και το ΑΦΜ αυτού. Ο Δικαιούχος (Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους προκειμένου να διαπιστωθεί η χρήση του ακινήτου ως κύρια κατοικία.

Εάν πριν την απόκτηση για πρώτη φορά δικαιώματος πλήρους κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητο δεν είχε υποβληθεί φορολογική δήλωση, υποβάλλεται δικαιολογητικό περί μη υποχρέωσης υποβολής.

Γ) Φορολογικός Κάτοικος εξωτερικού

Μια αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον αν ο αιτών/ούσα για υπαγωγή στο Πρόγραμμα ή/και η/ο σύζυγος είναι εγγεγραμμένοι ως φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής στη ΔΟΥ κατοίκων εξωτερικού, φορολογούνται στην Ελλάδα και έχουν υποχρέωση για υποβολή δήλωσης μόνο για τα εισοδήματα που προκύπτουν στη χώρα μας. Αν δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης στην Ελλάδα, ισχύει συνδυαστικά και η ειδική περίπτωση Δ.

Το εισόδημα για την κατάταξη στις κατηγορίες του πίνακα 2.2.1, θα προκύπτει από την άθροιση του «εισοδήματος επιβολής εισφοράς» του τμήματος Γ2 «Εκκ. Ειδ. Εισφοράς Αλληλ.» του εκκαθαριστικού σημειώματος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που έχει υποβάλει στην Ελλάδα και του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος που έχει αποκτηθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας του, για το φορολογικό έτος 2018.

Ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει επιπρόσθετα:

α) Πιστοποιητικό Φορολογικής Κατοικίας (CERTIFICATE OF TAX RESIDENCE), το οποίο θα πρέπει να συμπληρωθεί, υπογραφεί και σφραγισθεί από την αρμόδια φορολογική αρχή της Κατοικίας του,

β) Φορολογική δήλωση για το φορολογικό έτος 2018, που έχει υποβληθεί στη χώρα Φορολογικής Κατοικίας.

Τα ανωτέρω α' και β' δικαιολογητικά πρέπει να υποβάλλονται συνοδευόμενα από επίσημη μετάφρασή τους στην Ελληνική Γλώσσα από αρμόδια αρχή.

Δ) Μη υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης

Μια αίτηση εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον αν δεν υπήρχε υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης για το φορολογικό έτος 2018 από τον ενδιαφερόμενο για υπαγωγή, τα τυχόν ενήλικα εξαρτώμενα τέκνα του ή/και το πρόσωπο που χρησιμοποιεί το ακίνητο ως κύρια κατοικία, και συνεπώς δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική διασταύρωση για τη διαπίστωση της πληρότητας των κριτηρίων του προγράμματος. Υποβάλλεται σχετικό δικαιολογητικό περί μη υποχρέωσης υποβολής καθώς και δικαιολογητικά κατά περίπτωση για τη διαπίστωση από το Δικαιούχο ότι πληρούνται τα κριτήρια του προγράμματος. Επίσης υποβάλλεται από τους ανωτέρω υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986, με την οποία θα δηλώνεται ότι κατά το επίμαχο έτος δεν ήταν φορολογικοί κάτοικοι εξωτερικού ή ήταν φορολογικοί κάτοικοι εξωτερικού αλλά δεν υποχρεούνται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις δεν εφαρμόζονται για τα ανήλικα εξαρτώμενα τέκνα.

Ε) Προηγούμενη Υπαγωγή κατοικίας

Η περίπτωση αυτή αφορά μόνον σε διαμέρισμα ως μέρος αίτησης σε πολυκατοικία. Αν κατά την υποβολή αίτησης δηλώνεται ότι το διαμέρισμα έχει υπαχθεί στο Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον» της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, πραγματοποιείται έλεγχος για τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ανωτέρω προγράμματος.

ΣΤ) Απόκλιση της Ωφέλιμης επιφάνειας του ακινήτου

Μια αίτηση μονοκατοικίας ή μεμονωμένου διαμερίσματος εμπίπτει σε αυτή την ειδική κατηγορία μόνον αν προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ της θερμαινόμενης επιφάνειας (ωφέλιμη επιφάνεια βάσει ΠΕΑ) και της επιφάνειας κύριας χρήσης που δηλώνεται στο Ε9 (η οποία ωστόσο έχει δηλωθεί ορθά σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις), είναι μεγαλύτερη από 7 m². Αν πρόκειται για αίτηση πολυκατοικίας, μόνον αν προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ της συνολικής επιφάνειας βάσει ΠΕΑ και της συνολικής δηλωθείσας επιφάνειας κύριας χρήσης, βοηθητικών και κοινοχρήστων χώρων βάσει των νομιμοποιητικών εγγράφων, είναι μεγαλύτερη από το γινόμενο του πλήθους των διαμερισμάτων επί 7 m².

Στις περιπτώσεις αυτές πραγματοποιείται σχετικός έλεγχος από τον Δικαιούχο του προγράμματος ότι τα ανωτέρω σχετικά στοιχεία (οικοδομική άδεια ή/και άλλο νομιμοποιητικό έγγραφο, Ε9, ΠΕΑ) συνάδουν μεταξύ τους.

Σχετική αναφορά γίνεται και στο **Παράρτημα Ι-Α**.

5.3 Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση

Εφόσον ο ενδιαφερόμενος εξασφαλίσει τις απαραίτητες συμφωνίες / συναινέσεις και έχει ελέγξει τη δυνατότητα επιλεξιμότητας της κατοικίας του, απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση της ιδιοκτησίας του / του κτηρίου και να εκδοθεί το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Α' ΠΕΑ). Το εν λόγω ΠΕΑ θα πρέπει να έχει εκδοθεί βάσει του νέου πλαισίου για τον Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτηρίων (ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017) και συνεπώς θα πρέπει να φέρει ημερομηνία μεταγενέστερη της 26.11.2017 (27.11.2017 η ημερομηνία ενεργοποίησης πληροφοριακού συστήματος έκδοσης Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης βάσει του ΚΕνΑΚ που έχει εγκριθεί με την απόφαση ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.2017, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017).

Μόνο οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται μετά την έκδοση του ανωτέρω ΠΕΑ μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες για το Πρόγραμμα (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας) και μέχρι την έκδοση της απόφασης υπαγωγής δύνανται να πραγματοποιηθούν με αποκλειστική ευθύνη του Ωφελούμενου, με έκδοση επί πιστώσει παραστατικών δαπανών αναδόχων/προμηθευτών. Επισημαίνεται ότι στην τελευταία

περίπτωση θα πρέπει να δοθεί από τον ενδιαφερόμενο ιδιαίτερη προσοχή στις Γενικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας της παραγράφου 2.1.2.

Με το συνδυασμό παρεμβάσεων της προς υπαγωγή αίτησης θα πρέπει να υλοποιείται η πρώτη (1^η) από τις προτάσεις εξοικονόμησης ενέργειας που καταγράφονται στο ΠΕΑ. **Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής** καταγράφει τις παρεμβάσεις που θα συμπεριληφθούν στην αίτηση στο «Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων» του Παραρτήματος ΙΙΙ. **Το Παράρτημα αυτό υπογράφεται από τον ενεργειακό επιθεωρητή και τον ενδιαφερόμενο και υποβάλλεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος.**

Σε περίπτωση τροποποίησης των παρεμβάσεων που έχουν δηλωθεί και καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα (Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων), κατά το στάδιο υλοποίησης παρεμβάσεων θα δηλωθούν μόνον οι παρεμβάσεις που πραγματικά υλοποιήθηκαν (Έντυπο Καταγραφής Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωσης Έργου) και στην υποκατηγορία που πραγματικά ανήκουν. Σε κάθε περίπτωση με τις τροποποιημένες παρεμβάσεις θα πρέπει να επιτυγχάνεται ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος του Προγράμματος για την κατηγορία που αφορά η αίτηση.

Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής στην περιγραφή των επιμέρους παρεμβάσεων θα πρέπει να αναφέρει τις προδιαγραφές και τα τεχνικά και ενεργειακά χαρακτηριστικά των υλικών και των ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων που απαιτούνται για τον υπολογισμό του ενεργειακού αποτελέσματος και τον έλεγχο της ικανοποίησης των απαιτήσεων του Προγράμματος, του κεφαλαίου 3, τον ενεργειακό στόχο που θα επιτευχθεί μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων και λοιπά στοιχεία του Παραρτήματος ΙΙΙ.

Ο ενδιαφερόμενος συμπληρώνει, ηλεκτρονικά στην αίτηση, τον συνδυασμό παρεμβάσεων (μία ή περισσότερες παρεμβάσεις), τα στοιχεία του ΠΕΑ, καθώς και τα στοιχεία κόστους βάσει των προσφορών των προμηθευτών και αναδόχων των παρεμβάσεων και επισυνάπτει ηλεκτρονικά το «Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων» του Παραρτήματος ΙΙΙ.

Πολυκατοικία

Ο εκπρόσωπος απευθύνεται σε Ενεργειακό Επιθεωρητή, ώστε να διενεργηθεί η πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση του κτηρίου και να εκδοθεί το Α΄ Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Α΄ ΠΕΑ). Το ΠΕΑ αφορά στο σύνολο του κτηρίου για χρήση κατοικίας. Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής καταγράφει τις παρεμβάσεις που θα συμπεριληφθούν στην αίτηση για το σύνολο της πολυκατοικίας στο «Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων» του Παραρτήματος ΙΙΙ. Το Παράρτημα αυτό υπογράφεται από τον ενεργειακό επιθεωρητή και τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας και υποβάλλεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Το κόστος των παρεμβάσεων, διαχωρίζεται από τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας σε κόστος κοινόχρηστων και μη κοινόχρηστων παρεμβάσεων. Το κόστος των παρεμβάσεων καταχωρείται στο πληροφοριακό σύστημα κι αυτόματα παράγεται το έντυπο του παραρτήματος IV «Έντυπο επιμερισμού κόστους βάσει προσφορών ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας», το περιεχόμενο του οποίου αποδέχεται το σύνολο των ιδιοκτητών. Ο εν λόγω επιμερισμός σε επίπεδο ποσοστού χρησιμοποιείται και για την εξόφληση του κόστους των κοινόχρηστων παρεμβάσεων. Ανάλογα επιμερίζεται και το κόστος Ενεργειακού Επιθεωρητή/Συμβούλου έργου/ Μελετητή.

Ο εκπρόσωπος της πολυκατοικίας συμπληρώνει, ηλεκτρονικά στην αίτηση, τον συνδυασμό παρεμβάσεων (μία ή περισσότερες παρεμβάσεις), τα στοιχεία του ΠΕΑ, καθώς και τα στοιχεία κόστους βάσει των προσφορών των προμηθευτών και αναδόχων των παρεμβάσεων, τον επιμερισμό, κλπ και επισυνάπτει ηλεκτρονικά το «Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων» του Παραρτήματος III.

Επισημαίνεται ότι η επιλογή Ενεργειακού Επιθεωρητή πρέπει να γίνεται συνυπολογίζοντας τους περιορισμούς της παραγράφου 1 του άρθρου 53 του Ν.4409/2016 (ΦΕΚ 136/Α'/28.07.2016), όπως ισχύει, όπου ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες ο Ενεργειακός Επιθεωρητής δεν δικαιούται να διενεργήσει επιθεώρηση σε κάποιο ακίνητο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Υπαγωγή Αιτήσεων

6.1 Έλεγχος επιλεξιμότητας Αιτήσεων

Η διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου των αιτήσεων γίνεται με ευθύνη του Δικαιούχου.

Οι αιτήσεις υπάγονται στη βάση άμεσης αξιολόγησης, ήτοι αυτοτελούς αξιολόγησης της κάθε αίτησης στη βάση της αρχής της χρονικής προτεραιότητας (first in – first out), τους διαθέσιμους πόρους και το χρόνο ολοκλήρωσης του αιτήματος για λήψη δανείου.

Για την αποδοχή και υπαγωγή των αιτήσεων διενεργούνται μόνο αυτοματοποιημένοι ηλεκτρονικοί έλεγχοι μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων με διασταύρωση των υποβαλλόμενων στοιχείων κατάταξης σε κατηγορία Ωφελούμενου και έλεγχο τυπικής (αριθμητικής) πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών. Για τις Ειδικές Περιπτώσεις της παραγράφου 5.2, ο Δικαιούχος διενεργεί, πριν την έκδοση της απόφασης υπαγωγής, έλεγχο των απαιτούμενων δικαιολογητικών και δηλούμενων στοιχείων για τη συμβατότητά τους με τους όρους του Προγράμματος. Για την αξιολόγηση των ειδικών περιπτώσεων, ο Δικαιούχος δύναται να αναζητά συμπληρωματικά και διευκρινιστικά στοιχεία από τους αιτούντες, που σχετίζονται με τον χαρακτηρισμό της αίτησης ως «ειδικής περίπτωσης» και τα οποία οι αιτούντες θα πρέπει να επισυνάψουν στην αίτησή τους.

Στη βάση των αποτελεσμάτων των ανωτέρω ελέγχων, τις εγκρίσεις δανείων από τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και της αρχής της χρονικής προτεραιότητας υποβολής της αίτησης, ο δικαιούχος καταρτίζει πίνακες κατάταξης αιτήσεων.

Ο Δικαιούχος, πριν την κατάρτιση των ανωτέρω πινάκων, διενεργεί έλεγχο και για τη διαπίστωση της τήρησης των ειδικών προϋποθέσεων της παραγράφου 2.3, στη βάση των συνολικών αιτήσεων που έχουν υποβληθεί. Σε περίπτωση που κατά την ανωτέρω διαδικασία προκύψουν διαφορές σε σχέση με τις «επιλέξιμες» αιτήσεις που προέκυψαν βάσει των ηλεκτρονικών ελέγχων, ο Ωφελούμενος ενημερώνεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων ότι η αίτησή του δεν κρίνεται επιλέξιμη και ότι στην περίπτωση που έχει συμπεριληφθεί σε απόφαση υπαγωγής, η τελευταία θα ανακληθεί.

Επισημαίνεται ότι ο Δικαιούχος, βάσει των δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τους Ωφελούμενους, θα διενεργήσει σε επόμενο στάδιο (και σε κάθε περίπτωση πριν την καταβολή των ωφελημάτων) τους απαραίτητους διοικητικούς ελέγχους για τη διαπίστωση, βάσει των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών, της τήρησης του συνόλου των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος. Εάν από τους ανωτέρω ελέγχους διαπιστωθεί αναντιστοιχία των στοιχείων των δικαιολογητικών με την απόφαση υπαγωγής και τους

όρους του προγράμματος θα γίνεται ανάκληση της απόφασης υπαγωγής από το Δικαιούχο και θα επέρχονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην οικεία παράγραφο «8.2 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος». Στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργεί ο Δικαιούχος είναι δυνατό να ζητηθούν διευκρινίσεις επί των προσκομιζομένων δικαιολογητικών καθώς και πρόσθετα δικαιολογητικά διευκρινιστικού/ συμπληρωματικού χαρακτήρα, όπου απαιτείται για τον έλεγχο των κριτηρίων υπαγωγής. Σε κάθε περίπτωση **δεν είναι δυνατή** η προσκόμιση δικαιολογητικού του Παραρτήματος Ι για την κάλυψη των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής στο Πρόγραμμα, που να φέρει ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης, πλην αυτών που έχουν διευκρινιστικό και μόνο χαρακτήρα.

6.2 Κατάταξη – Υπαγωγή Έργων Ωφελουμένων – Υπογραφή Δανειακών Συμβάσεων - Προθεσμίες - Υπαναχώρηση

Σε τακτά χρονικά διαστήματα, που καθορίζονται από το Δικαιούχο, ο τελευταίος καταρτίζει πίνακα κατάταξης αιτήσεων προς υπαγωγή και πίνακα ενστάσεων αιτήσεων σε διαδικασία απόρριψης ανά Περιφέρεια και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, οι οποίοι υποβάλλονται στην Επενδυτική Επιτροπή για έγκριση. Οι πίνακες κατάταξης αιτήσεων δύναται να υποβάλλονται στην Επενδυτική Επιτροπή μετά από αίτημα του προέδρου της. Ο πίνακας ενστάσεων περιλαμβάνει τον λόγο απόρριψης, την ένσταση του ωφελούμενου, το αποτέλεσμα της εξέτασης από την αρμόδια επιτροπή ενστάσεων και την εισήγηση του Δικαιούχου. Ο πίνακας κατάταξης περιλαμβάνει αιτήσεις που έχουν υποβληθεί στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος, έχουν ελεγχθεί με επιτυχία, έχουν λάβει προέγκριση δανείου από Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό (για τις περιπτώσεις που έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα), δεν έχουν κανενός είδους εκκρεμότητα και δεν έχουν εντωμεταξύ ακυρωθεί.

Βάσει του ανωτέρω πίνακα κατάταξης, εκδίδεται απόφαση του Δικαιούχου για την **υπαγωγή των αιτήσεων των Ωφελουμένων στο Πρόγραμμα** (Απόφαση Υπαγωγής).

Οι **υπαγωγές** στο Πρόγραμμα πραγματοποιούνται, μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων ανά Περιφέρεια και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, με βάση τη **χρονική σειρά** υποβολής των αιτήσεων, όπως αυτή πιστοποιείται από τον **εξαψήφιο αριθμό πρωτοκόλλου** που εκδίδεται από το πληροφοριακό σύστημα υπαγωγής των αιτήσεων, **και** τη χρονική σειρά προέγκρισης δανείου, για τις περιπτώσεις που έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα.

Η απόφαση υπαγωγής είναι ενιαία για το σύνολο των Ωφελουμένων και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα, ανά Περιφέρεια και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

- Αναλυτικά στοιχεία της πράξης στην οποία εντάσσεται το προς υλοποίηση έργο και συγκεκριμένα: τίτλος της πράξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο συγχρηματοδότησης, κατηγορία Περιφέρειας, άξονας προτεραιότητας και ο αντίστοιχος κωδικός του, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στο οποίο εντάσσεται και ο αντίστοιχος κωδικός του, κωδικός της πράξης στο ΟΠΣ, τυποποιημένος κωδικός προσδιορισμού της πράξης και ο Δικαιούχος της πράξης, συλλογική απόφαση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μέσω της οποίας ο Δικαιούχος λαμβάνει τη συνεισφορά του Ελληνικού δημοσίου και την ενωσιακή συμμετοχή που προβλέπεται και ο φορέας χρηματοδότησης της πράξης.
- Αναλυτικό πίνακα με στοιχεία των Ωφελουμένων που υπάγονται στο Πρόγραμμα, με την κατηγορία του Ωφελούμενου, την επιλέξιμη κατοικία και το είδος αυτής, με τον αντίστοιχο επιλέξιμο προϋπολογισμό και τα ίδια κεφάλαια και αναφορά στην επιλέξιμη αίτηση, την προθεσμία για την αποδοχή της απόφασης υπαγωγής και την προθεσμία υπογραφής της Σύμβασης του δανείου (σε περίπτωση λήψης δανείου).
- Το συμβατικό χρόνο υλοποίησης του έργου.
- Τις υποχρεώσεις του Ωφελούμενου λόγω συγχρηματοδότησης από ενωσιακούς πόρους (ως προς την υλοποίηση του έργου, την τήρηση στοιχείων και δικαιολογητικών, την αποδοχή ελέγχων, κλπ).
- Τα όργανα και τη διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης – παρακολούθησης του φυσικού αντικείμενου.
- Τη διαδικασία χορήγησης δανείων στους Ωφελούμενους (σε περίπτωση λήψης δανείου).
- Τη διαδικασία καταβολής των κινήτρων του Προγράμματος.
- Τις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος.

Η απόφαση υπαγωγής δημοσιεύεται στο Δικτυακό τόπο του Δικαιούχου (www.etean.gr) και αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

Ακολούθως ενημερώνονται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος υποβολής όλοι οι αιτούντες τόσο για την υπαγωγή όσο και για την απόρριψη της αίτησης από το Δικαιούχο, ειδικότερα:

- Στην περίπτωση των αιτήσεων που έχουν εγκριθεί και συμπεριληφθεί στην απόφαση υπαγωγής, αποστέλλεται ηλεκτρονικά επιστολή, χωριστά στον κάθε Ωφελούμενο, στην οποία περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, του χρονοδιαγράμματος, του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού και του ποσοστού επιχορήγησης (απόσπασμα απόφασης υπαγωγής). Επίσης, στην επιστολή περιλαμβάνεται παράρτημα με όλα τα δηλωθέντα στην αίτηση στοιχεία. Με την επιστολή θα ενημερώνεται ο Ωφελούμενος για την υποχρέωση καταχώρησης Δήλωσης Αποδοχής, για την αποδοχή της υπαγωγής του στο Πρόγραμμα, την αποδοχή του περιεχομένου της

απόφασης υπαγωγής, των στοιχείων της ανωτέρω επιστολής και όλων των όρων που τίθενται στον Οδηγό για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού, για την επιβεβαίωση των στοιχείων που έχει υποβάλει με την αίτησή του καθώς και για την υποχρέωση προσέλευσης σε υποκατάστημα του χρηματοπιστωτικού οργανισμού για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης (όπου απαιτείται). **Οι Ωφελούμενοι αποδέχονται ηλεκτρονικά την απόφαση υπαγωγής και στη συνέχεια προσέρχονται στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης (όπου απαιτείται), κατά τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 4. Η ανωτέρω διαδικασία (ηλεκτρονική αποδοχή απόφασης, υπογραφή της σύμβασης όπου απαιτείται) ολοκληρώνεται έως και πέντε (5) ημέρες πριν από την λήξη του αρχικού συμβατικού χρόνου υλοποίησης του έργου (βλ. κεφ. 7.4).**

- Οι αιτούντες των οποίων οι αιτήσεις δεν εγκρίθηκαν ενημερώνονται από το Δικαιούχο εντός 10 ημερών από την έκδοση της σχετικής απόφασης απόρριψης της Επενδυτικής Επιτροπής. Στην ενημέρωση περιλαμβάνεται και ο ακριβής λόγος απόρριψής τους. .

Επισημαίνεται ότι οι Ωφελούμενοι θα πρέπει να εξετάσουν προσεκτικά το περιεχόμενο της ανωτέρω ηλεκτρονικής επιστολής έγκρισης της αίτησής τους πριν αποδεχθούν ηλεκτρονικά την Απόφαση Υπαγωγής, καθώς ο Δικαιούχος, βάσει των δικαιολογητικών που έχουν προσκομισθεί/ αναρτηθεί από τους Ωφελούμενους, θα διενεργήσει σε επόμενο στάδιο (και σε κάθε περίπτωση πριν την καταβολή των ωφελημάτων) τους απαραίτητους ελέγχους για τη διαπίστωση της τήρησης του συνόλου των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος. Αν κατά την ανωτέρω διαδικασία προκύψει ότι δεν πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του Προγράμματος για κάποιες αιτήσεις, ο Δικαιούχος προβαίνει σε ανάκληση της απόφασης υπαγωγής, της παραγράφου 6.2, κατά το μέρος που αφορά στις εν λόγω αιτήσεις και ενημερώνει μέσω του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων τους ενδιαφερόμενους.

Η αποδοχή από τον Ωφελούμενο της υπαγωγής του στο Πρόγραμμα, συνιστά αποδοχή ότι κάθε στοιχείο του έργου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δημοσιοποίησης. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν.2472/97.

Οι συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ενημερώνονται μέσω του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής για τις αποφάσεις υπαγωγής.

Στις περιπτώσεις που ο Ωφελούμενος α) δεν έχει τηρήσει την εγκεκριμένη προθεσμία υλοποίησης, ή β) από ελέγχους έχει διαπιστωθεί η μη εκπλήρωση των βασικών προϋποθέσεων συμμετοχής (επιλεξιμότητα κατοικίας, ενεργειακός στόχος, κλπ) ή γ) έχει υποβάλει δήλωση υπαναχώρησης από το Πρόγραμμα, ο Δικαιούχος προβαίνει στην

ανάκληση της οικείας απόφασης υπαγωγής και ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους μέσω του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων. Στην περίπτωση πολυκατοικίας, η υπαναχώρηση έστω και ενός από τους αιτούντες ή/και μη δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με σύναψη δανείου ή καταβολή ιδίων κεφαλαίων συνεπάγεται την ανάκληση της απόφασης υπαγωγής για όλες τις αιτήσεις της πολυκατοικίας. Σε κάθε περίπτωση, ο Ωφελούμενος έχει τη δυνατότητα δήλωσης υπαναχώρησης, σε οποιοδήποτε στάδιο, μέσω του πληροφοριακού συστήματος του Προγράμματος.

Σημειώνεται ότι, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών, ως ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Υλοποίηση και Ολοκλήρωση Έργου - Προθεσμίες

7.1 Έναρξη Υλοποίησης Έργου – Εκταμίευση προκαταβολής δανείου- Έκδοση παραστατικών

Μετά την ηλεκτρονική αποδοχή της απόφασης Υπαγωγής από τον Ωφελούμενο, ο Ωφελούμενος ενημερώνεται ηλεκτρονικά σχετικά με την έναρξη υλοποίησης των παρεμβάσεων, και την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου καθώς και για την υποχρέωσή του να συμπληρώσει τα στοιχεία των προμηθευτών / αναδόχων και μελετητή.

Για την έναρξη των εργασιών υλοποίησης του έργου, ο Ωφελούμενος οφείλει να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες άδειες που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

Μετά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης παρέχεται στον Ωφελούμενο δυνατότητα εκταμίευσης **προκαταβολής** ποσού του δανείου που αντιστοιχεί στο 70% του ύψους του δανείου. Η προκαταβολή καταβάλλεται **στους λογαριασμούς των προμηθευτών / αναδόχων** (που έχουν δηλωθεί στο πληροφοριακό σύστημα), κατόπιν σχετικής εντολής/εξουσιοδότησης προς το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό που καταχωρεί ο Ωφελούμενος στο πληροφοριακό σύστημα. Η εκταμίευση της προκαταβολής γίνεται άμεσα από το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό και σε κάθε περίπτωση όχι μετά το πέρας μίας (1) εβδομάδας από την καταβολή των χρημάτων σε αυτόν από το Δικαιούχο. Ο Ωφελούμενος ενημερώνεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος για την ανωτέρω διακίνηση του ποσού της προκαταβολής. Σε περίπτωση αδυναμίας εκταμίευσης της προκαταβολής, το ποσό επιστρέφεται και παραμένει δεσμευμένο στο λογαριασμό εξυπηρέτησης του ωφελούμενου.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που το ποσό του δανείου που θα αναλογεί στο τελικό επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων είναι μικρότερο της προκαταβολής που έχει εκταμιευθεί, απαιτείται η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού προκειμένου να είναι δυνατή η εκταμίευση των λοιπών κινήτρων του προγράμματος, καθώς δεν είναι επιτρεπτή η χρήση ποσού επιχορήγησης για την αποπληρωμή του δανείου. Η ευθύνη για την επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού βαρύνει τον Ωφελούμενο.

Στην περίπτωση που στο χρηματοδοτικό σχήμα της απόφασης υπαγωγής προβλέπεται η καταβολή ιδίων κεφαλαίων, τότε οι Ωφελούμενοι μπορούν να καταβάλουν στον ανάδοχο/προμηθευτή προκαταβολή, **μόνο όμως μέσω τραπεζικού συστήματος**. Ο Ωφελούμενος είναι υπεύθυνος για το ύψος της προκαταβολής που καταβάλλει στον ανάδοχο/ προμηθευτή. Εάν τα καταβληθέντα Ίδια Κεφάλαια είναι μεγαλύτερα από τα απαιτούμενα που αντιστοιχούν στο επιλέξιμο κόστος παρεμβάσεων, τότε για να

καταβληθεί η επιχορήγηση, απαιτείται η επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού. Διαφορετικά, προβλέπεται να μειωθεί το τελικό ποσό της επιχορήγησης. Η ευθύνη για την επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού ή η προσκόμιση της Υπεύθυνης Δήλωσης του προμηθευτή βαρύνει τον Ωφελούμενο.

Έκδοση παραστατικών από τους αναδόχους / προμηθευτές/ Σύμβουλο/ Μελετητή

Επιλέξιμα για το Πρόγραμμα είναι τα παραστατικά δαπανών επί πιστώσει, συμπεριλαμβανομένων των παραστατικών δαπανών αμοιβής συμβούλου έργου και εκπόνησης τεχνικών μελετών, καθώς και τα εξοφλημένα παραστατικά που αφορούν σε πληρωμή ενεργειακού επιθεωρητή, ασφαλιστικών εισφορών και καταβολή ιδίων κεφαλαίων, που εκδόθηκαν για τους σκοπούς του κάθε έργου μετά από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας της αίτησης του Ωφελούμενου (ημερομηνία έκδοσης του ΠΕΑ κατά την πρώτη ενεργειακή επιθεώρηση) **και εντός του συμβατικού χρόνου υλοποίησης**. Όλα τα παραστατικά δαπανών **των υλοποιημένων παρεμβάσεων** πρέπει να φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της ή το πολύ ταυτόσημη με την ημερομηνία έκδοσης του ΠΕΑ της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης. Παραστατικά δαπανών υλοποιημένων παρεμβάσεων που φέρουν ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης του ΠΕΑ της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης γίνονται αποδεκτά υπό την προϋπόθεση ότι συνοδεύονται από δελτία αποστολής που έχουν εκδοθεί πριν την ημερομηνία έκδοσης του εν λόγω ΠΕΑ.

Στο πλαίσιο της εγκεκριμένης αίτησης, για την υλοποίηση των παρεμβάσεων (προμήθεια εξοπλισμού/υλικών και εκτέλεση εργασιών) εκδίδονται τα παραστατικά Λιανικών Συναλλαγών που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία και ειδικότερα ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ, Υποπαράγραφος Ε.1, Παράγραφος Ε, Άρθρο 1 του Ν.4093/2012, ΦΕΚ Α'222, 12/11/2012), όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά. Στο πλαίσιο αυτό είναι, μεταξύ άλλων, αποδεκτά τα εξής παραστατικά:

- Απόδειξη Λιανικής Πώλησης ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό επί πιστώσει, για την προμήθεια εξοπλισμού / υλικών στο όνομα του ωφελούμενου. Στο παραστατικό αυτό αναγράφεται υποχρεωτικά και αναλυτικά:
  - η λιανική τιμή πώλησης για κάθε είδος πωλούμενου στοιχείου (υλικά, εξαρτήματα κλπ.)
  - τα πλήρη στοιχεία του ωφελούμενου (υποχρεωτικά η πλήρης διεύθυνση του ακινήτου της απόφασης υπαγωγής)
  - τα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού (π.χ. μάρκα, μοντέλο, ισχύς, είδος υλικών, μέτρα, τεμάχια κλπ), προκειμένου να είναι δυνατή η ένταξη της δαπάνης στις κατηγορίες του πίνακα του κεφαλαίου 3 και να διαπιστώνεται η

τήρηση των ελάχιστων απαιτήσεων του Κ.Ε.Ν.Α.Κ. Για δαπάνες των κατηγοριών 1 και 2 είναι απαραίτητη η αναγραφή των τετραγωνικών μέτρων. Για τις λοιπές κατηγορίες αναφέρονται τα τεμάχια.

- Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό επί πιστώσει, για τις μελέτες, υπηρεσίες, ή τις εργασίες εγκατάστασης του εξοπλισμού στο όνομα του ωφελούμενου. Στο παραστατικό αυτό αναγράφεται υποχρεωτικά και αναλυτικά:
  - το είδος (τοποθέτηση, μελέτη, κλπ.) και η αξία των εργασιών
  - τα πλήρη στοιχεία του ωφελούμενου (υποχρεωτικά η πλήρης διεύθυνση του ακινήτου της απόφασης υπαγωγής)

Στην περίπτωση που ένας ανάδοχος/προμηθευτής εκδίδει απόδειξη λιανικής πώλησης ή ισοδύναμο βάσει του ΚΦΑΣ παραστατικό επί πιστώσει όπου δεν είναι δυνατή η αναγραφή των προαναφερόμενων στοιχείων ανά φορολογικό παραστατικό, προσκομίζει επιπλέον και Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία αναφέρει αναλυτικά, ανά παραστατικό, τα ανωτέρω απαιτούμενα στοιχεία.

Τα παραστατικά δαπανών θα πρέπει να προέρχονται μόνο από έναν προμηθευτή / ανάδοχο ανά κατηγορία δαπάνης, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό.

Στην περίπτωση πολυκατοικίας, εκδίδονται διαφορετικά παραστατικά για κάθε διαμέρισμα που αφορούν αποκλειστικά σε μη κοινόχρηστες παρεμβάσεις και ένα παραστατικό δαπανών, ανά είδος δαπάνης, για τις κοινόχρηστες παρεμβάσεις με την ένδειξη «διαχείριση πολυκατοικίας».

Τα παραστατικά θα πρέπει να περιλαμβάνουν μόνο τον εξοπλισμό, τα υλικά και τις υπηρεσίες που αφορούν στις επιλέξιμες για το πρόγραμμα παρεμβάσεις (δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πωλούμενα είδη και υπηρεσίες που δεν σχετίζονται με το πρόγραμμα).

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που γίνονται πληρωμές με ίδια κεφάλαια (μη λήψη δανείου, υπέρβαση επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων, υπέρβαση ανώτατων ορίων αμοιβών - ενεργειακού επιθεωρητή κλπ), αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν αποκλειστικά **μέσω τραπεζικού συστήματος.**

Επισημαίνεται ότι τα παραστατικά δαπάνης θα πρέπει στα στοιχεία επαγγέλματος του λήπτη του παραστατικού να έχουν την **ένδειξη «ιδιότητας»**.

Για την εξόφληση των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές. Σε κάθε περίπτωση, **δεν είναι επιλέξιμες συναλλαγές που πραγματοποιούνται με καταβολή μετρητών**. Σε περίπτωση πληρωμής δαπανών μέσω πιστωτικής κάρτας, θα πρέπει να προσκομιστεί δικαιολογητικό που να τεκμηριώνει την εξόφληση της δαπάνης.

Δεν γίνονται αποδεκτά τα ακόλουθα:

- Πληρωμές που διενεργεί ο ωφελούμενος, με εξαίρεση την πληρωμή ενεργειακού επιθεωρητή, ασφαλιστικών εισφορών και την καταβολή ιδίων κεφαλαίων (όλες όμως μέσω τραπεζικού συστήματος).
- Φορολογικά στοιχεία τα οποία εκδόθηκαν πριν την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας, ανεξάρτητα αν εξοφλούνται αργότερα.
- **Η εξόφληση δαπανών με μετρητά** ή με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Πληρωμές οι οποίες έγιναν με τρόπο και με παραστατικά τα οποία δεν είναι σύμφωνα με **τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις**, που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Τα παραστατικά δαπανών που δε θα εκδίδονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, δε θα γίνονται δεκτά και οι σχετικές δαπάνες δε θα θεωρούνται επιλέξιμες για το Πρόγραμμα.

Με την ολοκλήρωση του έργου, ο ανάδοχος του έργου παρέχει για τα χαρακτηριστικά τους Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/1986, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος VIII-A, και ο προμηθευτής των υλικών / συστημάτων παρέχει Υπεύθυνη Δήλωση, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος VIII-B, για την ορθή εγκατάσταση/ τοποθέτηση / εφαρμογή βάσει των προϋποθέσεων που θέτει ο προμηθευτής ή/και ο Ενεργειακός Επιθεωρητής. Σε περίπτωση που ο προμηθευτής των υλικών και ο ανάδοχος του έργου είναι το ίδιο πρόσωπο συμπληρώνεται Υπεύθυνη Δήλωση για το σύνολο των ανωτέρω, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος VIII-Γ.

Ο Ωφελούμενος με την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου έχει την υποχρέωση να αναρτήσει στο πληροφοριακό σύστημα τις ανωτέρω Υπεύθυνες Δηλώσεις (πρωτότυπα των οποίων τηρεί στο φάκελο του έργου), προκειμένου να χορηγηθούν τα κίνητρα.

7.2 Ολοκλήρωση Παρεμβάσεων - Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση

Μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων ο Ωφελούμενος ή ο εκπρόσωπος της Πολυκατοικίας σε περίπτωση αίτησης Πολυκατοικίας, καλεί Ενεργειακό Επιθεωρητή για τη διενέργεια της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης.

Με τη δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση διαπιστώνεται η ενεργειακή αναβάθμιση της κατοικίας και η επίτευξη ή μη του ελάχιστου ενεργειακού στόχου όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 3. Η δεύτερη ενεργειακή επιθεώρηση πρέπει να διενεργηθεί και να εκδοθεί το σχετικό ΠΕΑ (Β' ΠΕΑ) εντός του συμβατικού χρόνου υλοποίησης του έργου (παρ. 7.4). Το παραστατικό δαπάνης (εξοφλημένο) της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης υποβάλλεται στο Δικαιούχο με την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου.

Ο Ενεργειακός Επιθεωρητής, κατά τη διενέργεια της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης και στη βάση των καταγραφών του πρώτου ΠΕΑ, καταγράφει, για την πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου, τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν **και ικανοποιούν τις απαιτήσεις του Προγράμματος βάσει των σχετικών πιστοποιητικών των υλικών/ συστημάτων**, την υλοποιημένη ποσότητα ανά κατηγορία δαπάνης, το αντίστοιχο κόστος βάσει των παραστατικών δαπανών που του προσκομίζει ο Ωφελούμενος καθώς και την ταυτότητα του ΠΕΑ που έχει εκδώσει. Τα στοιχεία αυτά καταγράφονται στο «Έντυπο Καταγραφής Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωση Έργου» του Παραρτήματος VI. Τα αντίστοιχα πιστοποιητικά των υλικών και συστημάτων, που χρησιμοποιήθηκαν για τις παρεμβάσεις, ελέγχονται από τον επιθεωρητή, έτσι ώστε να πιστοποιηθεί η συμβατότητά τους με τις προδιαγραφές του Κ.ΕΝ.Α.Κ. και του Προγράμματος.

Ο Ωφελούμενος καταχωρεί ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος τα στοιχεία του Β' ΠΕΑ, τα στοιχεία των υλοποιημένων παρεμβάσεων και επισυνάπτει το «Έντυπο Καταγραφής Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωσης Έργου» (Παράρτημα VI).

Σε περίπτωση πολυκατοικίας, το κόστος των παρεμβάσεων, βάσει παραστατικών δαπανών, διαχωρίζεται από τον εκπρόσωπο της πολυκατοικίας σε κόστος κοινόχρηστων και μη κοινόχρηστων παρεμβάσεων. Το κόστος των παρεμβάσεων καταχωρείται στο πληροφοριακό σύστημα κι αυτόματα παράγεται το έντυπο του Παραρτήματος VII «Έντυπο Επιμερισμού κόστους βάσει παραστατικών δαπανών ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας», το περιεχόμενο του οποίου αποδέχεται το σύνολο των ιδιοκτητών. Ο επιμερισμός του κόστους των κοινόχρηστων παρεμβάσεων γίνεται βάσει του ποσοστού ανά διαμέρισμα που είχε καταχωρηθεί στο Έντυπο Επιμερισμού κόστους βάσει προσφορών ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας» του Παραρτήματος IV. Ο εκπρόσωπος καταχωρεί ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα του Προγράμματος τα στοιχεία του Β' ΠΕΑ, τα στοιχεία των υλοποιημένων παρεμβάσεων και επισυνάπτει το «Έντυπο Καταγραφής Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωση Έργου» (Παράρτημα VI).

7.3 Ολοκλήρωση Έργου – Προσκόμιση Δικαιολογητικών – Έλεγχοι

Μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων και τη διενέργεια της δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης ακολουθεί η παρακάτω διαδικασία:

α) Ο Ωφελούμενος, και στην περίπτωση πολυκατοικίας ο εκπρόσωπος, καταχωρεί τη δήλωση πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου και την παροχή των κινήτρων του προγράμματος στο πληροφοριακό σύστημα επισυνάπτοντας τα παραστατικά δαπανών και τα λοιπά δικαιολογητικά του Παραρτήματος X. Με βάση τα καταχωρημένα ποσά δαπάνης, ο Ωφελούμενος ενημερώνεται από το πληροφοριακό σύστημα για τον συνολικό αιτούμενο επιλέξιμο προϋπολογισμό καθώς και για το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που απαιτείται να καταβάλει στους προμηθευτές/ αναδόχους/ κλπ, στην περίπτωση που το άθροισμα των

υποβαλλόμενων δαπανών υπερβαίνει τον τελικό συνολικό επιλέξιμο προϋπολογισμό ή/και τα ανώτατα όρια δαπανών του προγράμματος.

β) Διενεργείται έλεγχος των δικαιολογητικών από τον Δικαιούχο. Με βάση την απόφαση υπαγωγής και τα υποβαλλόμενα παραστατικά δαπανών και παραστατικά καταβολής τυχόν ίδιας συμμετοχής, διαμορφώνεται ο τελικός συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός του έργου και τα ίδια κεφάλαια που απαιτείται να καταβληθούν από τον Ωφελούμενο. Στην περίπτωση διαφοροποίησης από τον αιτούμενο προϋπολογισμό του ανωτέρω σημείου α), ο Ωφελούμενος υποβάλλει εκ νέου δήλωση πιστοποίησης.

γ) Επιπλέον, στην περίπτωση πολυκατοικίας, η διαμόρφωση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά Ωφελούμενο της προηγούμενης παραγράφου β' γίνεται λαμβάνοντας υπόψη την αναλογία κόστους κοινόχρηστων παρεμβάσεων που έχει καταγραφεί στο έντυπο επιμερισμού κόστους.

δ) Ο Δικαιούχος εφόσον διαπιστώσει την καταβολή των ιδίων κεφαλαίων από τον Ωφελούμενο για την εξόφληση των δαπανών, ενημερώνει τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό ώστε να καταβάλλει την επιχορήγηση και την εκταμίευση του συνόλου του δανείου, κατά περίπτωση, για την εξόφληση των επί πιστώσει παραστατικών δαπανών (αναδόχων / προμηθευτών/ κλπ) σύμφωνα με τα οριζόμενα στα κεφάλαια 4 και 7.1 και την καταβολή στον Ωφελούμενο του ποσού που του αντιστοιχεί για τα εξοφλημένα παραστατικά δαπάνης.

ε) Ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός εκταμιεύει το σύνολο ή το υπόλοιπο του δανείου για όσους έχουν υπογράψει δανειακή σύμβαση και καταβάλλει την επιχορήγηση για την εξόφληση των επί πιστώσει παραστατικών δαπανών αναδόχων / προμηθευτών / συμβούλου έργου / μελετών σύμφωνα με τα οριζόμενα στα κεφάλαια 4 και 7.1.

στ) Στην περίπτωση πολυκατοικίας, τα ποσά της ανωτέρω παραγράφου ε' χρησιμοποιούνται και για την πληρωμή του κόστους των κοινόχρηστων παρεμβάσεων, επιμεριζόμενα στους Ωφελούμενους.

η) Στην περίπτωση πληρωμών που έχουν διενεργηθεί από τον Ωφελούμενο, ήτοι αμοιβή ενεργειακού επιθεωρητή και καταβεβλημένες ασφαλιστικές εισφορές, που βαρύνουν τον Ωφελούμενο, το αντίστοιχο ποσό καταβάλλεται στον Ωφελούμενο. Στην περίπτωση πολυκατοικίας το ανωτέρω ποσό καταβάλλεται επιμεριζόμενο στους Ωφελούμενους.

Επισημαίνεται ότι σε αυτό το στάδιο ο Δικαιούχος διενεργεί όλους τους απαραίτητους ελέγχους για τη διαπίστωση της τήρησης του συνόλου των όρων και προϋποθέσεων του Προγράμματος, βάσει της πληρότητας και του περιεχομένου του συνόλου των δικαιολογητικών που έχουν προσκομιστεί από τον Ωφελούμενο. Σε περίπτωση που κατά την ανωτέρω διαδικασία προκύψει ότι δεν πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του Προγράμματος για κάποιες αιτήσεις, ο Δικαιούχος προβαίνει σε ανάκληση της απόφασης

υπαγωγής, της παραγράφου 6.2, κατά το μέρος που αφορά τις εν λόγω αιτήσεις και ενημερώνει μέσω του πληροφοριακού συστήματος υποβολής αιτήσεων τους Ωφελούμενους.

Επισημαίνεται ότι το έργο θεωρείται ολοκληρωμένο όταν έχουν υλοποιηθεί οι παρεμβάσεις (στην περίπτωση πολυκατοικίας οι παρεμβάσεις του συνόλου των ιδιοκτητών καθώς και οι κοινόχρηστες παρεμβάσεις) και έχουν εξοφληθεί οι σχετικές δαπάνες. Για τη διαπίστωση της ολοκλήρωσης του έργου εκδίδεται από το Δικαιούχο σχετική απόφαση ολοκλήρωσης. Η απόφαση ολοκλήρωσης δημοσιεύεται στο Δικτυακό τόπο του Δικαιούχου (www.etean.gr) και αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και οι ΕΥΔ ΠΕΠ διενεργούν επιτόπιους δειγματοληπτικούς ελέγχους για τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και ενημερώνουν τον Δικαιούχο για τυχόν ενέργειες του σύμφωνα με τα ανωτέρω. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες συνεργάζονται με τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος, τα οποία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους πραγματοποιούν ελέγχους για την πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης των ενεργειακών επιθεωρήσεων που αφορούν στα έργα των Ωφελουμένων του Προγράμματος. Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων το Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος ενημερώνεται από το buildingcert για τις ανακλήσεις των ΠΕΑ που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο του προγράμματος.

Τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος πραγματοποιούν συστημικούς ελέγχους στη διαδικασία έκδοσης των ΠΕΑ που αφορούν τις αιτήσεις υπαγωγής και προβαίνουν στη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, όπου απαιτείται.

Ο Δικαιούχος του Προγράμματος διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στους συνεργαζόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για τη διαπίστωση της ορθής εκτέλεσης του οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος.

Σε περίπτωση που από τους ελέγχους προκύψει μη ολοκλήρωση του έργου, μη τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος κατά την υλοποίηση ή απόκλιση μεταξύ φυσικού και οικονομικού αντικειμένου εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 8.2.

7.4 Προθεσμίες Υλοποίησης του έργου – χορήγηση κινήτρων

Η υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, ήτοι

- η υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων και η εξόφληση των απαιτούμενων δαπανών με ίδια κεφάλαια (π.χ. έκδοση αδειών, ασφαλιστικές εισφορές),
- η διενέργεια της 2^{ης} ενεργειακής επιθεώρησης και η εξόφληση αυτής,
- η έκδοση παραστατικών τυχόν μελετών ή/και συμβουλευτικών υπηρεσιών
- η καταχώρηση στο πληροφοριακό σύστημα της πρώτης δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου (από τον Ωφελούμενο και στην περίπτωση

πολυκατοικίας από τον εκπρόσωπο) επισυνάπτοντας τα απαιτούμενα παραστατικά δαπανών και τα λοιπά δικαιολογητικά του Παραρτήματος Χ, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί από τον Ωφελούμενο εντός χρονικού διαστήματος **δεκατριών (13) μηνών** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Υπαγωγής (**συμβατικός χρόνος υλοποίησης του έργου**). Σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου μετά τις 16/06/2023.

Η καταβολή της επιχορήγησης και η εκταμίευση του συνολικού ποσού του δανείου ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος **δύο (2) μηνών** από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου.

Τα ανωτέρω ποσά εκταμιεύονται σε τραπεζικό λογαριασμό του ωφελούμενου και είναι **ακατάσχετα** (συμπεριλαμβανομένης τυχόν προκαταβολής δανείου), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 132 Κανονισμού 1303/2013 και το άρθρο 32 Ν.4314/2014 και την με αρ. 465/1999 γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κατ' αναλογία εν προκειμένω του Δικαιούχου με τον Ωφελούμενο/ Τελικό Αποδέκτη της ενίσχυσης. Τα εν λόγω ποσά είναι **δεσμευμένα** για την πληρωμή προμηθευτών/ αναδόχων/ κλπ.

Εν συνεχεία, οι πληρωμές προς τους αναδόχους/ προμηθευτές/ κλπ διενεργούνται άμεσα από το Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό, στη βάση εντολής/εξουσιοδότησης που έχει καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα από τον Ωφελούμενο, και σε κάθε περίπτωση όχι μετά το πέρας μιας (1) εβδομάδας από την καταβολή των χρημάτων σε αυτόν από το Δικαιούχο. Οι ανάδοχοι/ προμηθευτές δηλώνουν για την εκταμίευση της πληρωμής τον Επαγγελματικό Λογαριασμό που έχουν δηλώσει στο διαδικτυακό τόπο της ΑΑΔΕ, σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 45231/20.04.2017 (ΦΕΚ Β' 1445), όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ ΔΕΑΦ1167412 ΕΞ 2017/6.11.2017 (ΦΕΚ Β' 3944) και ισχύει.

Διευκρινίζονται τα εξής σύμφωνα και με την παρ. 1.2:

- Η υποβολή αιτήσεων ορίζεται όπως περιγράφεται στην παράγραφο 5.2.
- Η επιλεξιμότητα υποβαλλόμενων δαπανών για την ολοκλήρωση των έργων των Ωφελουμένων του προγράμματος λήγει την 16.06.2023. Δαπάνες των Ωφελουμένων που θα πραγματοποιηθούν μετά την ημερομηνία αυτή είτε λόγω μη έγκυρης εξόφλησης κάποιων παραστατικών είτε λόγω του έλεγχου της δήλωσης πιστοποίησης, κρίνονται ως μη επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση.
- Η επιλεξιμότητα των δαπανών του Προγράμματος, ήτοι οι πληρωμές προς τους αναδόχους/προμηθευτές λήγει την 31.12.2023, σύμφωνα με το άρθρο 65 του κανονισμού 1303/2013, όπως κάθε φορά ισχύει.

7.5 Διαδικασία Τροποποιήσεων – Παρατάσεων Προθεσμιών

Οι όροι υλοποίησης του έργου όπως ορίζονται στην απόφαση υπαγωγής και συγκεκριμένα τα στοιχεία του Ωφελούμενου και του ακινήτου, το ύψος της επιχορήγησης καθώς και το επιλέξιμο κόστος, η επίτευξη του ενεργειακού στόχου του προγράμματος καθώς και ο χρόνος υλοποίησης των παρεμβάσεων είναι ουσιώδεις και δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε αλλαγή από τον ωφελούμενο.

7.5.1 Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου

Μετά την απόφαση υπαγωγής και κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, επιτρέπονται τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου υπό την προϋπόθεση ότι με την τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα και ειδικότερα:

α) Χωρίς υποβολή αιτήματος

- Ο Ωφελούμενος μπορεί να τροποποιήσει το συνδυασμό παρεμβάσεων με την προϋπόθεση ότι με το νέο συνδυασμό παρεμβάσεων επιτυγχάνεται τεκμηριωμένα (διαπίστωση βάσει του Β΄ ΠΕΑ, με την ολοκλήρωση του έργου) ο ελάχιστος ενεργειακός στόχος.
- Στον τροποποιημένο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό θα πρέπει να τηρούνται τα ανώτατα όρια (ανά υποκατηγορία παρέμβασης) που ορίζονται στον Οδηγό Προγράμματος, ήτοι, στον τροποποιούμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό δεν μπορεί να γίνει υπέρβαση των ανώτατων ορίων κατά ειδικότερη υποκατηγορία παρεμβάσεων. Για τις αμοιβές των περιπτώσεων α, β και γ της παραγράφου 4.1 δεν επιτρέπεται η υπέρβαση, ανά περίπτωση, των ποσών που έχουν εγκριθεί με την απόφαση υπαγωγής.
- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα τροποποίησης με συνέπεια την αύξηση του εγκεκριμένου επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων αλλά και του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού. Σε περίπτωση που ο Ωφελούμενος επιθυμεί τροποποίηση του συνδυασμού παρεμβάσεων με ταυτόχρονη αύξηση του επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων ή/και των λοιπών δαπανών με αντίστοιχη αύξηση του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού θα πρέπει να κάνει αίτηση ανάκλησης της τρέχουσας απόφασης υπαγωγής στο Δικαιούχο και εν συνεχεία να υποβάλει εκ νέου αίτηση, με την προϋπόθεση της παρ. 5.2 ότι δεν έχουν εξαντληθεί οι διαθέσιμοι πόροι ανά Περιφέρεια και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην περίπτωση αυτή επισημαίνονται τα εξής:
  - Η νέα αίτηση αξιολογείται με νέα σειρά προτεραιότητας

- ο Τυχόν δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί ως συνέχεια της 1ης ανακληθείσας αίτησης κρίνονται ως επιλέξιμες μόνο στην περίπτωση εκείνη που η νέα αίτηση γίνεται αποδεκτή με βάση τους όρους και προϋποθέσεις υπαγωγής νέας αίτησης.
- Επιτρέπεται αλλαγή προμηθευτή. Στην περίπτωση που ο αρχικός προμηθευτής έχει ήδη λάβει προκαταβολή, ο Ωφελούμενος θα πρέπει πρώτα να διασφαλίσει ότι ο αρχικός προμηθευτής θα επιστρέψει την προκαταβολή στο λογαριασμό εξυπηρέτησης του δανείου και στη συνέχεια να προβεί στην αλλαγή του προμηθευτή στο πληροφοριακό σύστημα. Σε κάθε περίπτωση η ευθύνη για την επιστροφή της προκαταβολής βαρύνει τον Ωφελούμενο. Το ποσό της επιστροφής είτε αποδίδεται στους νέους προμηθευτές είτε επιμερίζεται στους υφιστάμενους.
- Επιτρέπεται αλλαγή ενεργειακού επιθεωρητή.
- Επιτρέπεται αλλαγή συμβούλου έργου. Στην περίπτωση αυτή ο Ωφελούμενος πρέπει να καταχωρήσει τα στοιχεία του νέου συμβούλου έργου στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος.

β) με υποβολή αιτήματος

- Επιτρέπεται αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος σε περίπτωση κατάργησης ή περιορισμού του τραπεζικού δανεισμού. Ειδικότερα:
  - ο Σε περίπτωση που μετά την έκδοση της απόφασης υπαγωγής και κατά το στάδιο υπογραφής της δανειακής σύμβασης δεν χορηγηθεί δάνειο από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή χορηγηθεί μικρότερο ποσό, υφίσταται η δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής με ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση αυτή, και εφόσον ο Ωφελούμενος αποδέχεται μέσω του πληροφοριακού συστήματος την εν λόγω μεταβολή στο χρηματοδοτικό σχήμα, ο Δικαιούχος προχωρεί στην τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής λόγω αλλαγής χρηματοδοτικού σχήματος. Η ανωτέρω αποδοχή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας που τίθεται για την υπογραφή δανειακής σύμβασης (παρ. 6.2).
  - ο Σε περίπτωση πολυκατοικίας, εάν ο Ωφελούμενος δεν αποδεχθεί τη μεταβολή στο χρηματοδοτικό σχήμα, ανακαλείται από το Δικαιούχο η απόφαση υπαγωγής για το σύνολο των αιτήσεων της πολυκατοικίας.
  - ο Σε περίπτωση περιορισμού του ποσού του δανείου από τον Χρηματοπιστωτικό Οργανισμό μετά την υπογραφή της δανειακής σύμβασης θα πρέπει να υποβληθεί από τον ωφελούμενο αίτηση στο Δικαιούχο για σχετική τροποποίηση του χρηματοδοτικού σχήματος.

Η υποβολή αιτήματος τροποποίησης δεν παρατείνει το χρόνο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, όπως αυτός έχει οριστεί στην παρ. 7.4.

7.5.2 Γενικές επισημάνσεις για την τροποποίηση και ολοκλήρωση του έργου

Τροποποιητική απόφαση υπαγωγής εκδίδεται από το Δικαιούχο μόνο για την περίπτωση εκείνη που υποβάλλεται αίτημα τροποποίησης, λόγω αλλαγής του **χρηματοδοτικού σχήματος** καθώς και σε περιπτώσεις αλλαγής ωφελουμένου λόγω αποβίωσης. Για όλες τις **άλλες περιπτώσεις** δεν υποβάλλεται αίτημα τροποποίησης και οι σχετικές αλλαγές στις δαπάνες κρίνονται ως επιλέξιμες ή μη στο στάδιο της ολοκλήρωσης (μετά την υποβολή της δήλωσης πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου) και αποτυπώνονται στην απόφαση ολοκλήρωσης.

Σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου με προϋπολογισμό μικρότερο από τον επιλέξιμο (συνολικό ή/και παρεμβάσεων) βάσει της απόφασης υπαγωγής του έργου του Ωφελούμενου, είτε επειδή τα προσκομισθέντα παραστατικά υπολείπονται του επιλέξιμου προϋπολογισμού του έργου είτε επειδή δεν μπορεί να ολοκληρωθεί η εξόφλησή τους (μη καταβολή από τον Ωφελούμενο του υπερβάλλοντος ποσού), οι εν λόγω αλλαγές αποτυπώνονται στην απόφαση ολοκλήρωσης αναπροσαρμόζονται τα κίνητρα, καθώς και το ποσό με το οποίο ο Δικαιούχος συμμετέχει στο δανειακό κεφάλαιο, ενώ το ποσό του δανείου αναπροσαρμόζεται βάσει του νέου επιλέξιμου προϋπολογισμού παρεμβάσεων. Η απόφαση ολοκλήρωσης κοινοποιείται στον Ωφελούμενο και το χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Επισημαίνεται ότι προκειμένου να καταβληθεί η επιχορήγηση, το υπερβάλλον ποσό δανείου που τυχόν έχει εκταμιευθεί επιστρέφεται άμεσα από τον Ωφελούμενο.

7.5.3 Παρατάσεις Προθεσμιών

Μετά από έγκριση του Δικαιούχου επιτρέπονται οι παρακάτω παρατάσεις:

Παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης του έργου, για επιπλέον διάστημα δύο (2) μηνών, από το πέρας της εν λόγω προθεσμίας. Για την χορήγηση της εν λόγω παράτασης ο Ωφελούμενος θα πρέπει να υποβάλλει αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα αίτημα, αναρτώντας τυχόν υποστηρικτικά έγγραφα. Το αίτημα πρέπει να υποβληθεί το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν το πέρας της προθεσμίας για την οποία γίνεται το αίτημα παράτασης.

Αίτημα τροποποίησης συνοδευόμενο με αίτημα παράτασης θα εξετάζονται ως ξεχωριστά αιτήματα και θα αξιολογούνται από τον Δικαιούχο.

Παράταση πέραν των ανωτέρω προθεσμιών είναι δυνατόν να εγκριθεί από το Δικαιούχο μόνο σε περίπτωση ανωτέρας βίας.

Σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης πέραν της **16/06/2023**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Υποχρεώσεις Ωφελουμένων –Κυρώσεις – Ενστάσεις

8.1 Υποχρεώσεις Ωφελουμένων

Ο Ωφελούμενος του Προγράμματος υποχρεούται:

- Να αποδεχθεί τους όρους συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό, όπως αυτές αποτυπώνονται στον παρόντα Οδηγό και την απόφαση υπαγωγής.
- Να **ενημερώνεται** σε τακτά χρονικά διαστήματα για την **πορεία** της αίτησής του, για τις **ενέργειες** που απαιτείται να πραγματοποιήσει και τις **προθεσμίες** που τίθενται από το Πρόγραμμα, μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που δηλώνει κατά την υποβολή της αίτησής του στο Πληροφοριακό Σύστημα. Επισημαίνεται ότι η επικοινωνία των φορέων του Προγράμματος θα γίνεται μόνο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο Ωφελούμενος. Η έγκαιρη ανάγνωση απεσταλμένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι σημαντική για την επιτυχή υλοποίηση του έργου του Ωφελούμενου και αποτελεί αποκλειστική **ευθύνη** του.
- Να τηρεί τους όρους που απορρέουν από τη δανειακή σύμβαση με την Τράπεζα, σε περίπτωση που έχει υπογράψει δανειακή σύμβαση.
- Να δεχθεί προγραμματισμένους επιτόπιους ελέγχους από τα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά ελεγκτικά όργανα, μετά από πρότερη συνεννόηση, διευκολύνοντας το έργο τους και παρέχοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά στην εκτέλεση του έργου, εφόσον ζητηθεί.
- Να διατηρήσει το έργο για τουλάχιστον τρία (3) έτη από την τελική εκταμίευση του δανείου ή/και της επιχορήγησης από το πρόγραμμα της «άμεσης ενίσχυσης» και να μην μεταβάλλει ουσιαστικά τις υλοποιημένες παρεμβάσεις και κατά τρόπο που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης ή που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αλλοίωση των στόχων υλοποίησής τους.
- Να τηρεί, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των παρεμβάσεων, την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες εγκρίσεις ή/και άδειες που προβλέπονται από αυτή.
- Να τηρεί και να ενημερώνει το φάκελο του έργου με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση των παρεμβάσεων και λοιπών δαπανών έως την ολοκλήρωση και την αποπληρωμή τους. Όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά και τα πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από τον Ωφελούμενο καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για τρία (3) έτη από την ημερομηνία τελικής εκταμίευσης του δανείου ή/και της επιχορήγησης από το πρόγραμμα της «άμεσης ενίσχυσης» και για τις περιπτώσεις ενοικίασης/

βραχυχρόνιας μίσθωσης για δέκα (10) έτη μετά το κλείσιμο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 που συγχρηματοδοτούν το Πρόγραμμα.

- Να θέτει στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και για όσο χρόνο ο Ωφελούμενος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία του έργου, στο Δικαιούχο του Προγράμματος, στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, στην ΕΥΔ του οικείου ΠΕΠ, στην ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Αρχή Πιστοποίησης), στην Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου, στην Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Ωφελούμενοι αποδέχονται ηλεκτρονικά τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους, βάσει του περιεχομένου της δήλωσης του Παραρτήματος V-A και V-B. Η ανωτέρω αποδοχή επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του Ν. 1599/1986 και η διαπίστωση ότι το περιεχόμενο της δεν είναι αληθές ή ότι δεν τηρούνται οι δεσμεύσεις που αποτυπώνονται σε αυτή, πέραν των προβλεπόμενων από το Νόμο συνεπειών (Ν. 1599/1986), μπορεί να οδηγήσει και σε ανάκληση της σχετικής απόφασης υπαγωγής κατά το μέρος που αφορά στο έργο του Ωφελούμενου και επιστροφή των ενισχύσεων πλέον των τόκων.

Στην περίπτωση πολυκατοικίας, ο εκπρόσωπος των Ωφελουμένων υποχρεούται να αποδεχθεί τους όρους συμμετοχής του στο Πρόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπρόσωπος αποδέχεται ηλεκτρονικά τις υποχρεώσεις του βάσει του περιεχομένου της δήλωσης του Παραρτήματος V-B.

8.2 Συνέπειες μη τήρησης από τον Ωφελούμενο των όρων και προϋποθέσεων του προγράμματος

Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος, κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών των αιτήσεων για την οριστική υποβολή ή/και για την καταβολή των ωφελημάτων του προγράμματος στο τελικό στάδιο, διαπιστώσει ότι δεν πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του Προγράμματος για κάποιες αιτήσεις, προβαίνει είτε σε ακύρωση αίτησης είτε σε ανάκληση της απόφασης υπαγωγής, της παραγράφου 6.2, κατά το μέρος που αφορά στις εν λόγω αιτήσεις και ενημερώνει μέσω του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων τους ενδιαφερόμενους.

Σε περίπτωση μη υλοποίησης του έργου σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος εκδίδεται από το Δικαιούχο απόφαση ανάκλησης υπαγωγής του έργου του Ωφελούμενου από το Πρόγραμμα, η οποία συνεπάγεται τη μη χορήγηση των κινήτρων και την ανάκτηση των όποιων ενισχύσεων έχουν ήδη χορηγηθεί, στην περίπτωση λήψης δανείου. Ειδικότερα, η δανειακή σύμβαση δεν θα διέπεται πλέον από τους όρους του Προγράμματος, επισύροντας τις συνέπειες που προβλέπονται στους όρους αυτής

(διάρκεια, τοκοχρεωλυτικές δόσεις, επιτόκιο, κλπ). Η απόφαση ανάκλησης υπαγωγής κοινοποιείται ηλεκτρονικά στον Ωφελούμενο, στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό και την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για την εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών.

Σε περίπτωση κατά την οποία, σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης του έργου ή μετά την ολοκλήρωση του έργου διαπιστωθεί, βάσει ελέγχων που διενεργούν τα αρμόδια εθνικά ή ενωσιακά όργανα, η μη ορθή υλοποίηση του έργου, ο Δικαιούχος προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ανάκληση / τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής και συνακόλουθα για τη δημοσιονομική διόρθωση και την ανάκτηση των κινήτρων του Ωφελούμενου από τις αρμόδιες Αρχές (πλέον τόκων σε περίπτωση κρατικής ενίσχυσης) ή την αναπροσαρμογή αυτών.

Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά τη διάρκεια υλοποίησης ή και μετά την ολοκλήρωση του έργου, καταγγελθεί η δανειακή σύμβαση από τον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ο Δικαιούχος δεν καταβάλλει πλέον τους τόκους στον χρηματοπιστωτικό οργανισμό, οι οποίοι πλέον βαραίνουν τον Ωφελούμενο.

Η καταγγελία της δανειακής σύμβασης μετά την ολοκλήρωση του έργου δεν αποτελεί λόγο ανάκλησης της απόφασης υπαγωγής. Στην περίπτωση αυτή, δεν ανακτώνται τα καταβληθέντα έως το σημείο αυτό κίνητρα του προγράμματος άμεσης ενίσχυσης καθώς και οι καταβληθέντες επιδοτούμενοι τόκοι.

Σε όλες τις περιπτώσεις ανάκλησης της Απόφασης Υπαγωγής, οι Ωφελούμενοι δύνανται να ασκήσουν την προβλεπόμενη στην παράγραφο 8.3 ένσταση.

8.3 Διαδικασία Ενστάσεων

A. Κατά τη διαδικασία Αξιολόγησης

Κατά της γνωστοποίησης (μέσω του πληροφοριακού συστήματος) ότι η αίτηση είναι σε διαδικασία απόρριψης, ο αιτών δύναται να υποβάλλει ένσταση (αντιρρήσεις).

Η ένσταση υποβάλλεται προς το Δικαιούχο μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση infoekoi@etean.com.gr, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την γνωστοποίηση της απόρριψης. Εξετάζεται από το Δικαιούχο τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Ο Δικαιούχος εισηγείται την απόρριψη ή αποδοχή αυτής προς την Επενδυτική Επιτροπή.

Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται από το Δικαιούχο εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης και κοινοποιείται αμελλητί στους αιτούντες μέσω του πληροφοριακού συστήματος

B. Κατά την υλοποίηση της πράξης

B.1 Κατά της διαδικασίας ανάκλησης απόφασης υπαγωγής, που δύναται να προκύψει από τους ελέγχους που διενεργούνται μετά την έκδοση της απόφασης υπαγωγής και για τις οποίες προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση και υποχρέωση επιστροφής ενίσχυσης, οι ωφελούμενοι δύνανται να υποβάλλουν ένσταση.

Η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως προς την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου.

Η ένσταση εξετάζεται από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται από τη Διαχειριστική Αρχή εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της ένστασης.

B.2 Σε περίπτωση ανάκλησης απόφασης υπαγωγής των ωφελουμένων που δύναται να προκύψει από ελέγχους που διενεργούνται μετά την απόφαση υπαγωγής και για τις οποίες δεν προκύπτει δημοσιονομική διόρθωση, οι ωφελούμενοι δύνανται να υποβάλλουν ένσταση. Η ένσταση υποβάλλεται εγγράφως προς το Δικαιούχο εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του πορίσματος του ελέγχου για τις περιπτώσεις που δεν υφίσταται δάνειο και εξήντα (60) ημερών για τις περιπτώσεις που έχει ληφθεί δάνειο και απαιτείται για την υποστήριξη της ένστασης υποβολή στοιχείων που εκδίδει ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός.

Η ένσταση εξετάζεται από το Δικαιούχο τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Ο Δικαιούχος εισηγείται την απόρριψη ή αποδοχή αυτής προς την Επενδυτική Επιτροπή. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται από το Δικαιούχο εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της ένστασης.

Οι αποφάσεις ανάκλησης, δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης καθώς και αποφάσεις επί ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους αιτούντες. Οι αποφάσεις που εκδίδονται από το Δικαιούχο κοινοποιούνται στους αιτούντες μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς-Συντελεστές Προγράμματος

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) και Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΥΔ ΠΕΠ)

Η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και οι ΕΥΔ ΠΕΠ ασκούν αρμοδιότητες διαχειριστικής αρχής στο πλαίσιο του νόμου 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση 7313/1818/29.11.2016 των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 3905) για τη σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου με την επωνυμία «Ταμείο Εξοικονομώ II».

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και οι ΕΥΔ ΠΕΠ στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος αναλαμβάνουν όλες τις ενέργειες οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων του Δικαιούχου και των Ωφελούμενων του Προγράμματος και πραγματοποιούν δειγματοληπτικούς ελέγχους στους Ωφελούμενους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 7.3.

Δικαιούχος

Δικαιούχος του Προγράμματος, είναι η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου απορρέουν από τις αποφάσεις ένταξης και τη Συμφωνία Χρηματοδότησης μεταξύ της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας ΑΕ και του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο Δικαιούχος αναπτύσσει και συντηρεί ξεχωριστό πληροφοριακό σύστημα για τη διαχείριση των αιτήσεων με διεπαφή με το πληροφοριακό σύστημα υποβολής στο οποίο υποβάλλονται οι αιτήσεις των Ωφελούμενων και μέσω του οποίου γίνεται η διενέργεια των ελέγχων και η παρακολούθηση υλοποίησης των έργων. Το πληροφοριακό σύστημα του Δικαιούχου ενσωματώνει τους όρους και τις προϋποθέσεις του Προγράμματος, καθώς και τη διαδικασία υλοποίησης που προβλέπεται σε αυτό.

Στις περιπτώσεις που, από τον παρόντα Οδηγό, προβλέπεται η υποβολή έντυπων εγγράφων στο Δικαιούχο (π.χ. αίτηση του ωφελούμενου για τροποποίηση χρηματοδοτικού σχήματος ή ανάκληση απόφασης υπαγωγής), ο Δικαιούχος ψηφιοποιεί τα υποβληθέντα έγγραφα και τα αναρτά στο Πληροφοριακό Σύστημα.

Ο Δικαιούχος αξιολογεί τις αιτήσεις και ελέγχει τα δικαιολογητικά και τα παραστατικά δαπανών για την καταβολή των ενισχύσεων με χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος του Προγράμματος, που του έχει διατεθεί από το φορέα σχεδιασμού.

Ο Δικαιούχος συνεργάζεται με τα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας Βορείου και Νοτίου Ελλάδος και με τη Διεύθυνση Εφαρμογής Σχεδιασμού και Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη διασταύρωση στοιχείων στο πλαίσιο αναγκαίων ελέγχων.

Ο Δικαιούχος πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στους συνεργαζόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 7.3.

Ο Δικαιούχος εισηγείται στο Φορέα σχεδιασμού και συντονισμού του Προγράμματος προτάσεις για επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση του Προγράμματος.

Ο Δικαιούχος λειτουργεί και εποπτεύει γραφείο ενημέρωσης και πληροφόρησης (Help Desk) για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων / Ωφελουμένων, το οποίο απαντά σε ερωτήματα σχετικά με την υποβολή των αιτήσεων, την υπαγωγή στο Πρόγραμμα, τη διαδικασία υλοποίησης των παρεμβάσεων και τη διαδικασία πιστοποίησης και καταβολής των κινήτρων. Στα πλαίσια της άνω λειτουργίας συνεργάζεται με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας, τηρεί τις οδηγίες συντονισμού και παρέχει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την διαπίστωση της εύρυθμης λειτουργίας της εν λόγω υπηρεσίας.

Ο Δικαιούχος υποβάλλει στο Φορέα σχεδιασμού και συντονισμού του Προγράμματος (Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας) σχέδιο με συχνές ερωτήσεις - απαντήσεις για τη διασαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων του παρόντος Οδηγού καθώς και όλων των σχετικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση, καθώς και σχετικές αναφορές για την πορεία της γραμμής ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Ο Δικαιούχος οφείλει να διασφαλίσει την τήρηση φάκελου έργου /προγράμματος για διάστημα τριών (3) ετών από την ολοκλήρωση της πράξης και για τις περιπτώσεις ενοικίασης/ βραχυχρόνιας μίσθωσης δέκα (10) ετών μετά το κλείσιμο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 που συγχρηματοδοτούν το Πρόγραμμα. Ο φάκελος πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά που υποβάλλονται από τον Ωφελούμενο με τη Δήλωση Πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου του. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται υπό τη μορφή αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Ο Δικαιούχος διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο προκειμένου να εξακριβώσει την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων που

υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν. 2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν. 4250/2014.

Επενδυτική Επιτροπή

Η Επενδυτική Επιτροπή που έχει συσταθεί με την με Α.Π. 8069/Β1/2939/ 27.12.2016 Απόφαση αποφασίζει για τους **πίνακες** που υποβάλλονται από το Δικαιούχο.

Φορέας σχεδιασμού και συντονισμού του Προγράμματος

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας ως φορέας σχεδιασμού και συντονισμού της υλοποίησης του Προγράμματος, συντονίζει τους εμπλεκόμενους φορείς με στόχο την απρόσκοπτη υλοποίηση του Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθεί την πορεία του Προγράμματος, σχεδιάζει και εκδίδει τις απαραίτητες οδηγίες – κατευθύνσεις προς τους εμπλεκόμενους φορείς. Οι ανωτέρω οδηγίες εκδίδονται βάσει επιστολών, μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ανακοινώσεων στο σχετικό διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος, ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους, με τις οποίες οι εμπλεκόμενοι στο Πρόγραμμα φορείς οφείλουν να συμμορφώνονται. Οι εν λόγω οδηγίες – κατευθύνσεις κοινοποιούνται στις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας την έκδοση απόφασης με συχνές ερωτήσεις - απαντήσεις για τη διασαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων του παρόντος Οδηγού καθώς και όλων των σχετικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση, μετά από έγκριση από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και τις ΕΥΔ ΠΕΠ. Οι ανωτέρω υπηρεσίες χορηγούν σύμφωνη γνώμη στο μέρος που αφορά σε θέματα διαχείρισης του προγράμματος.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση προς όλους τους φορείς ενημέρωσης των δυνητικών Ωφελουμένων. Επίσης, στο πλαίσιο λειτουργίας γραφείου ενημέρωσης και πληροφόρησης (help desk) από τον Δικαιούχο η Επιτελική Δομή είναι υπεύθυνη για την παροχή της απαραίτητης εκπαίδευσης και για τον συντονισμό της εν λόγω υπηρεσίας.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας για να εκπληρώσει το ρόλο της μπορεί να ζητά ενημέρωση από τον Δικαιούχο και τους συνεργαζόμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και έχει πρόσβαση στο σχετικό με το πρόγραμμα Πληροφοριακό Σύστημα του Δικαιούχου.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας είναι ο κύριος του πληροφοριακού συστήματος υποδοχής των αιτήσεων και παρακολούθησης ολοκλήρωσης των έργων των Ωφελουμένων, το οποίο διατίθεται στο Δικαιούχο για την υλοποίηση του προγράμματος.

Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί του Παραρτήματος XIII χορηγούν δάνεια και καταβάλλουν τα κίνητρα, όπως προβλέπεται στον παρόντα Οδηγό Εφαρμογής. Τα ειδικότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις των χρηματοπιστωτικών οργανισμών απορρέουν και από την Επιχειρησιακή Συμφωνία που υπογράφεται με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί διενεργούν για όλες τις κατηγορίες αιτήσεων τις πληρωμές (προς προμηθευτές/αναδόχους, κλπ), που γίνονται με πόρους του προγράμματος.

Ενεργειακός Επιθεωρητής

Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση (έκδοση Α΄ ΠΕΑ):

Ο ενεργειακός επιθεωρητής διενεργεί, μετά από πρόσκληση του ενδιαφερόμενου, την 1η ενεργειακή επιθεώρηση στην κατοικία, εκδίδει το αντίστοιχο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) και συμπληρώνει την πρόταση παρεμβάσεων στο έντυπο του Παραρτήματος III, όπως προβλέπεται στην παράγραφο «5.3 Πρώτη Ενεργειακή Επιθεώρηση».

Η πρόταση παρέμβασης θα πρέπει υποχρεωτικά να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του κεφαλαίου 3 του οδηγού του Προγράμματος. Επίσης, στην πρόταση παρεμβάσεων, ο επιθεωρητής θα πρέπει να αναφέρει τις προδιαγραφές και τα τεχνικά και ενεργειακά χαρακτηριστικά των υλικών και των ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων που απαιτούνται για τον υπολογισμό του ενεργειακού αποτελέσματος και τον έλεγχο της ικανοποίησης των απαιτήσεων του Προγράμματος. Ο επιθεωρητής καταγράφει την ενεργειακή κατηγορία στην οποία αναμένεται να καταταχθεί η εξεταζόμενη κατοικία μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων, το ποσό εξοικονομούμενης πρωτογενούς ενέργειας, καθώς και στοιχεία σχετικά με την ικανοποίηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας του Προγράμματος.

Η ορθή εφαρμογή των ανωτέρω από τον επιθεωρητή είναι σημαντική για την επιλεξιμότητα της αίτησης λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η έκδοση του Α΄ Π.Ε.Α. συνιστά εκκίνηση εργασιών με αποκλειστική ευθύνη του ενδιαφερόμενου.

Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση (έκδοση Β΄ ΠΕΑ)

Μετά την υλοποίηση των παρεμβάσεων ο ενεργειακός επιθεωρητής διενεργεί την 2η Ενεργειακή Επιθεώρηση, εκδίδει το αντίστοιχο Β΄ Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (Β΄ ΠΕΑ) και συμπληρώνει στο έντυπο «Καταγραφή Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωσης Έργου»

(Παράρτημα VI) τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο «7.2 Ολοκλήρωση Παρεμβάσεων - Δεύτερη Ενεργειακή Επιθεώρηση».

Σύμβουλος Έργου

Ο σύμβουλος έργου έχει, απέναντι στον Ωφελούμενο, κατ' ελάχιστον την υποχρέωση:

- της **ενημέρωσης του Ωφελούμενου** για τα εισερχόμενα ηλεκτρονικά μηνύματα από το Πληροφοριακό Σύστημα, των ενεργειών που απαιτούνται και τις αντίστοιχες προθεσμίες που έχει ο Ωφελούμενος για την διεκπεραίωσή τους,
- όλων των καταχωρήσεων για την υποβολή της αίτησης στο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος,
- της αναλυτικής καταγραφής των προτεινόμενων παρεμβάσεων στο Πληροφοριακό Σύστημα, όπως καταγράφονται στο έντυπο «Πρόταση Παρεμβάσεων» που υπογράφει ο Ενεργειακός Επιθεωρητής και το έντυπο «επιμερισμού κόστους» σε περίπτωση πολυκατοικίας,
- της επισύναψης όλων των δικαιολογητικών στην μορφή που απαιτείται από το Πληροφοριακό Σύστημα,
- της αναλυτικής καταγραφής των υλοποιημένων παρεμβάσεων στο Πληροφοριακό Σύστημα, όπως καταγράφονται στο έντυπο «Καταγραφή Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωση Έργου» που υπογράφει ο Ενεργειακός Επιθεωρητής και το έντυπο «επιμερισμού κόστους» σε περίπτωση πολυκατοικίας,
- της αναλυτικής καταγραφής στο Πληροφοριακό Σύστημα των παραστατικών δαπανών και της επισύναψης των παραστατικών δαπανών και δικαιολογητικών πληρωμής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. Δημοσιότητα Προγράμματος

10.1 Υποχρεώσεις Δικαιούχου

Ο Δικαιούχος οφείλει να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες δημοσιότητας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020. Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να ενημερώνονται και από την επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις του Κανονισμού 1303/2013 περί ενημέρωσης και δημοσιότητας.

10.2 Υποχρεώσεις Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να κάνουν χρήση του λογότυπου του Προγράμματος, να τηρούν τους όρους δημοσιότητας και να παραπέμπουν στην επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος σε κάθε σχετική με τη δράση διαφήμιση. Σε κάθε περίπτωση, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν να τηρούν τις διατάξεις του Κανονισμού 1303/2013 περί ενημέρωσης και δημοσιότητας για οποιοδήποτε είδος διαφήμισης (π.χ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια) που αναφέρεται στο Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II». Για ειδικότερα θέματα δημοσιότητας οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να επικοινωνούν με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Ενέργειας.

10.3 Υποχρεώσεις λοιπών φορέων

Οποιοδήποτε είδος διαφήμισης (π.χ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπο υλικό, ειδική προωθητική ενέργεια) που αφορά στο Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II», από όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας που περιγράφονται στη σχετική δράση (π.χ. ανάδοχοι, προμηθευτές, εργολάβοι, εταιρείες κατασκευής ή εμπορίας υαλοπινάκων, κουφωμάτων, ηλιακών συλλεκτών, επιθεωρητές κλπ.), θα πρέπει τηρεί τους όρους δημοσιότητας του Προγράμματος, όπως αυτοί έχουν αναρτηθεί στην επίσημη διαδικτυακή πύλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11. Πληροφόρηση

Για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων / Ωφελουμένων λειτουργεί γραφείο ενημέρωσης και πληροφόρησης (Help Desk), από το Δικαιούχο, το οποίο απαντά σε ερωτήματα σχετικά με την υποβολή των αιτήσεων, την υπαγωγή στο Πρόγραμμα, τη διαδικασία υλοποίησης των παρεμβάσεων και τη διαδικασία πιστοποίησης και καταβολής των κινήτρων.

Πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρίσκουν:

- στην επίσημη διαδικτυακή πύλη του Προγράμματος <https://exoikonomisi.ypen.gr>
- στο δικτυακό τόπο της κάθε Διαχειριστικής Αρχής (Παράρτημα XIV),
- στο δικτυακό τόπο του ΕΣΠΑ (www.espa.gr),
- στο δικτυακό τόπο του Δικαιούχου (www.etean.gr).

Παραρτήματα

Παράρτημα I-A: Λίστα Δικαιολογητικών Υποβολής Αίτησης Μεμονωμένου Διαμερίσματος ή Μονοκατοικίας

Παράρτημα I-B: Λίστα Δικαιολογητικών Υποβολής Αίτησης Πολυκατοικίας

Παράρτημα I-Γ: Λίστα Δικαιολογητικών Υποβολής Αίτησης Διαμερίσματος ως μέρος αίτησης σε Πολυκατοικία

Παράρτημα II: Πρακτικό Γενικής Συνέλευσης

Παράρτημα III: Έντυπο Πρότασης Παρεμβάσεων

Παράρτημα IV: Έντυπο Επιμερισμού κόστους βάσει προσφορών ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας

Παράρτημα V - A: Δήλωση Ωφελούμενου Οριστικής Υποβολής Αίτησης

Παράρτημα V - B: Δήλωση εκπροσώπου πολυκατοικίας Οριστικής Υποβολής Αίτησης

Παράρτημα V - Γ: Δήλωση Ωφελούμενου αποδοχής απόφασης υπαγωγής

Παράρτημα VI: Έντυπο Καταγραφής Παρεμβάσεων – Ολοκλήρωση Έργου

Παράρτημα VII: Έντυπο Επιμερισμού κόστους βάσει παραστατικών δαπανών ανά διαμέρισμα πολυκατοικίας

Παράρτημα VIII - A: ΥΔ αναδόχου έργου

Παράρτημα VIII - B: ΥΔ προμηθευτή υλικών

Παράρτημα VIII - Γ: Κοινή ΥΔ προμηθευτή – αναδόχου

Παράρτημα IX: Υπεύθυνη Δήλωση χρήσης ακινήτου σε περίπτωση πρόσφατης απόκτησης

Παράρτημα X: Δήλωση Πιστοποίησης για την Ολοκλήρωση του Έργου - Λίστα Δικαιολογητικών Ολοκλήρωσης Αίτησης - Υποβολής Δαπανών

Παράρτημα XI: Υπεύθυνη Δήλωση για ενισχύσεις βάσει καθεστώτος de minimis

Παράρτημα XII: Διαδικασία Υποβολής Αίτησης, Έκδοσης Απόφασης Υπαγωγής, Ολοκλήρωσης Παρεμβάσεων, Καταβολής Κινήτρων

Παράρτημα XIII: Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί

Παράρτημα XIV: Δικτυακοί Τόποι Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων